

succulenta

MAANDBLAD VAN DE NEDERLANDS-BELGISCHE VERENIGING
VAN LIEFHEBBERS VAN CACTUSSEN EN ANDERE VETPLANTEN

Rhipsalidopsis 'Evita'

ISSN 0039-4467

**66ste JAARGANG
No. 4
APRIL 1987**

PHYLLO-sofie

P. VAN VEEN

Een diatheek is per definitie een verzameling dia's. Natuurlijk heeft een vereniging als Succulenta een dergelijke instelling, die al jarenlang beheerd wordt door de heer **H.M.S. Mevissen** in Breda. Over deze diatheek is zoveel te zeggen, dat ik hier op zijn minst twee pagina's voor nodig heb. Aangezien dit het dubbele is van hetgeen mij ter beschikking is gesteld, zal ik derhalve mijn mededelingen over twee maanden moeten uitsmeren. Het wil mij voorkomen, dat de beheerder van de diatheek een uiterst ondankbare taak heeft. De meeste dia's worden verkregen van leden, die van een bepaalde plant meerdere dia's maken en het surplus naar de diatheek zenden. Als het goed is, wordt hierbij vermeld om welke soort het gaat, eventueel met vermelding van de variëteit en/of vorm. De heer **Mevissen** nooteert dit nauwgezet en als de betreffende dia voor vertoning wordt uitgeleend, dan worden de bekende gegevens hierbij kort vermeld. En nu gaan de poppetjes pas goed aan 't dansen, want in de betreffende afdeling zitten specialisten, die met grote stelligheid beweren, dat de dia een heel andere soort of variëteit laat zien. Hun (voorbarige) conclusie is dan: in die diatheek is het ook maar een rommeltje en de beheerder gooit er maar met de pet naar. Niets is echter minder waar, we kunnen de zaak zelfs helemaal omkeren en zeggen: als er nu in ons midden zulke geweldige specialisten zijn, waarom helpen ze dan de heer **Mevissen** niet om de dia's van een goede benaming te voorzien? Daar heeft toch ieder lid voordeel van? Dat is al talloze malen gevraagd, doch slechts uiterst zelden wordt hier in positieve zin op gereageerd. Het zal in vele gevallen misschien technisch ook niet mogelijk zijn om een juiste determinatie uit te voeren. De opnamen zijn immers voor een deel gemaakt door amateurs, die bovendien niet altijd weten, welke kenmerken typerend zijn voor een bepaalde vorm of variëteit. Daar heeft de fotograaf in vele gevallen helemaal niet bij stilgestaan, want de juiste(?) naam staat toch op het etiketje in de bloempot? Het ging er de fotograaf in eerste instantie om, dat hij de bloeiende cactus zo mooi vond en er een paar plaatjes van "schoot". Zijn geste, de overvloedige dia's naar de diatheek te sturen, verdient alle waardering.

Ik begin deze maand met een enigszins negatieve benadering van de diatheek, zoals ik deze in de praktijk vele malen heb meegemaakt. Doch als buitenstaander heb je zo gauw de neiging, de nadruk te leggen op die punten, die niet direct gunstig overkomen. Daarom wil ik nu meer de nadruk leggen op de keerzijde, de voordelen, die wij kunnen hebben van het feit, dat Succulenta een diatheek heeft opgebouwd. Nu is het woord "opgebouwd" slechts gedeeltelijk juist, want op de ledenraadsvergadering van 22 oktober 1983 werd b.v. de mededeling gedaan, dat mevrouw Buining te kennen had gegeven, dat zij onder nog nader uit te werken voorwaarden de diaverzameling van wijlen haar man aan Succulenta wilde schenken. Desgevraagd bleek deze collectie tussen 4.000 en 5.000 dia's te omvatten en als voorwaarde werd o.a. gesteld, dat de op de dia's vermelde gegevens betreffende de exacte vindplaatsen niet algemeen openbaar worden. Nader werd nog besloten, deze Buining-dia's als een aparte verzameling te handhaven. Hiernaast heeft de heer **Mevissen** nog de beschikking over meer dan 2500 dia's, die door verschillende leden zijn geschonken. Het laatste overzicht hiervan is gepubliceerd in de gele inlegvellen van het Succulenta-nummer van februari 1985.

Commerciële teelt van Lidcactussen

HANS DE VRIES

Door de redactie is mij gevraagd een artikel te schrijven over lidcactussen. Bedoeld wordt dan *Rhipsalidopsis* en *Schlumbergera*. Deze uitnodiging heb ik ongetwijfeld te danken aan een in mijn opdracht vervaardigde fotoserie over genoemde planten, die tot werkelijk heel fraaie opnamen heeft geleid en waarvan enkele afbeeldingen hierbij worden afgedrukt. Hoewel ik vereerd ben met de opdracht heb ik na wat langer overwegen ook wel bedenkingen.

Als regelmatig lezer van dit blad ben ik onder de indruk van de deskundigheid van de medewerkers. Op velerlei gebied weet ik veel minder van de genoemde planten dan velen van u. Op andere gebieden wil ik geen informatie kwijt, omdat er door ons te veel in is geïnvesteerd.

Ik wil u een indruk geven van de commerciële teelt van lidcactussen zoals die op ons bedrijf en op andere bedrijven in Nederland en daarbuiten wordt gebezigd. In Nederland worden ongeveer 2,5 miljoen *Rhipsalidopsis* en 2,4 miljoen *Schlumbergera* geteeld, verdeeld over 5 kwekerijen. Behalve in Nederland is ook een aanzienlijke concentratie van lidcactussen te vinden in Denemarken, waar in totaal ongeveer 5 miljoen planten geteeld worden. Verder wordt in Duitsland en Engeland maar ook in Frankrijk voor de lokale markt geteeld en we kunnen het totaal van de produktie in Europa ongeveer schatten op zo'n 11-12 miljoen planten per jaar. Hiermee denk ik dat *Schlumbergera* en *Rhipsalidopsis* de meest geteelde cactussen zijn.

Verreweg de meeste planten zijn éénjarig en worden in het voorjaar opgepot, tussen maart en juni. Van *Schlumbergera* wordt het stek genomen voordat de plant via een korte-dagbehandeling in de bloei wordt getrokken en dat is tussen augustus en november. Ook is er de laatste jaren een tendens om al vroeger in de zomer te beginnen met het stek nemen en de plant dan eerst nog een zetsel blad te laten geven, voordat met de verduistering wordt begonnen. Het stek wordt vervolgens in een al dan niet gekoelde ruimte bewaard en kan soms maanden blijven liggen, tot er ruimte en tijd is om het te steken.

In tegenstelling tot wat in veel boekjes is te lezen wordt er vrijwel uitsluitend in turfmolm of finse molm gestekt. Het stekken gebeurt in multiplaten, een plaat met allemaal aan elkaar zittende potjes, zodat elk plantje een apart kluitje kan maken. Meestal vrouwen steken drie stekjes door middel van een stekhoutje, waarmee de gaatjes worden gemaakt, bij elkaar in elk potje van deze plaat en sommigen halen een produktie van zo'n 5.000 plantjes per dag. De plaatjes met stek gaan vervolgens de kas in en worden bij een temperatuur van tussen de 18 en 21 °C beworteld. Begin maart begint het oppotten en in een betrekkelijk korte tijd wordt de hele produktie door middel van een oppotmachine van pot en grond voorzien. Op de grotere bedrijven worden soms tot 350.000 planten per week opgepot. Aan deze oppotmachines werken twee tot vier mensen; vooral de afstelling van deze machine luistert erg nauw.

Voor een ieder die dat niet weet, de machine zet de potjes in pothouders die aan een rondlopende ketting of band vastzitten en zo onder een grondband doorkomen. Nadat ze met grond zijn gevuld, wordt het teveel afgestreeken en vervolgens wordt een gat geboord. Aan het eind van de route zitten een of twee mensen die de plantjes uit de multiplaten pakken en in het voorgeboorde gat in het potje zetten. Het potje loopt dan automatisch

1	2
3	

4	5
6	

1. *Schlumbergera* 'Linda'
2. *Schlumbergera* 'Jaffa'
3. *Rhipsalidopsis* 'Rosea'
4. *Schlumbergera* 'Snowflake'
5. *Schlumbergera* 'Maria'
6. *Schlumbergera* 'Gold Charm'

uit de machine en gaat via een band naar de tafel waarop het wordt weggezet.

De *Schlumbergera* wordt verder opgekweekt bij temperaturen, variërend per kweker tussen de 18 en 21 °C in een geschermd kas. Het schermden geschiedt door middel van een laagje kalk op het dak, veelal gecombineerd met bewegende schermdoeken, die ook 's nachts als energiebesparende doeken worden gebruikt. Tijdens de teelt worden de planten regelmatig bemest en ook gecontroleerd op ziektes en onkruid.

Voordat de planten in bloei worden getrokken worden ze allemaal omgezet en wordt al het overbodige en jonge blad verwijderd, waardoor een uniform produkt ontstaat. Als dit is gebeurd worden de planten verduisterd en krijgen per dag nog maar 8 uur licht. Na ongeveer 4 weken worden de eerste bloemknoppen zichtbaar en na 6-8 weken worden de planten afgeleverd. Voor deze verduistering zijn gordijnen in de kassen aangebracht welke het buitenlicht volledig afsluiten.

De *Rhipsalidopsis* ontwikkelt zich tot en met de oppotfase gelijk als de *Schlumbergera*. Het stek wordt tussen november en februari genomen en heeft als regel enige weken na het steken 3-5 bloemknoppen per stekje die allemaal verwijderd moeten worden om een voortgaande groei te verzekeren. Dit werk kan meestal gedaan worden door scholieren in de krokus- of paasvakantie. Na het oppotten kan de *Rhipsalidopsis* kouder worden geteeld en verwarmen is niet strikt noodzakelijk. Meestal wordt wel bijgestookt tot 16-18 °C, maar dit is voornamelijk om zeker te zijn dat de plant de goede grootte haalt. Bij *Rhipsalidopsis* kan lichter worden geschermd dan bij *Schlumbergera*. In de winter staat de plant bij temperaturen tussen 5-12 °C. Deze kou is absoluut noodzakelijk om een goede bloei te waarborgen. De knop wordt gevormd door na de kouperiode de planten warmer te gaan zetten en vaak ook enige uren kunstlicht te geven; voor bloei later in het voorjaar is dit licht niet nodig, maar vooral de vroegst bloeiende (eind januari) hebben altijd veel moeite om voldoende knop te maken.

Het sortiment is vooral de laatste jaren nogal uitgebreid, voornamelijk dank zij inspanningen van enkele bedrijven waar veel wordt gedaan aan veredeling door middel van kruising. Hierbij zijn de adressen die regelmatig in advertenties nieuwe soorten aanbieden niet van belang. Het door hen aangeboden materiaal is vrijwel altijd ongeschikt voor commerciële teelt. Kruisen is in wezen erg simpel en na elke kruising ontstaan er weer tientallen "nieuwe" soorten. Bij de veredelingsbedrijven worden duizenden plantjes per jaar op hun waarde beoordeeld en misschien een op de tienduizend komt ooit in het sortiment.

In het *Schlumbergera*-sortiment is vooral de gele '*Gold Charm*' een opvallende nieuwigheid. De bloem is veelal nog niet mooi geel, maar het is een doorbraak naar een kleur die tot nu toe onbekend was. Bij de *Rhipsalidopsis* is '*Evita*' een belangrijke aanwinst, daar dit de eerste goedbloeiende paarse cultivar was, ondertussen al gevolgd door andere. In de *Rhipsalidopsis*-veredeling wordt gewerkt aan cultivars met rose en zelfs tegen wit aangrenzende kleuren en ook aan een dubbele bloem.

Tussen de kruising en het verkopen van een nieuwe cultivar verloopt ongeveer tien jaar. Het is dus een kwestie van lange adem en erg veel geduld.

De schrijver is mede-eigenaar van een potplantenkwekerij waar jaarlijks bijna drie miljoen lidcactusen worden geteeld.

De redactie dankt Fleurmerc BV te Wormerveer zeer hartelijk voor het ter beschikking stellen van de Litho's van de voorplaat en de afbeeldingen op pag. 76 en 77.

Adios, Hugo m'n vriend!

DIRK J. VAN VLIET

Opnieuw is een vechter uit de voorste gelederen aan ons ontrukkt, een waar mens, die de zwaarste klappen die het leven in petto heeft, heeft moeten incasseren. Eerst kreeg hij het als jood zwaar te verduren in Nazi-Duitsland, waaruit hij samen met zijn evangelische vrouw in 1938 nog net wist te ontsnappen. Via allerlei omzwervingen kwam hij in Frankrijk aan boord van een schip dat hem naar Argentinië bracht, alwaar hij na veel moeite werk vond in de provincie Tucuman. Door de oorlog die inmiddels was uitgebroken kwam hij als Duitstalige opnieuw in problemen, want de Argentijnen dachten dat deze Duitser staatsgevaarlijk was en dus opgesloten diende te worden. Het wilde er bij hen niet in dat hij juist antiduits was gezien zijn joodzijn. Gehard door allerlei teleurstellingen en moeilijkheden kwam het jonge gezin uiteindelijk in Uruguay aan, waar het in het begin zeker ook geen vetpot was.

Door enkele inmiddels verworven bezittingen te verkopen en de straat op te gaan om stropdassen te verkopen kon men net rondkomen. Stropdassen waren in die tijd grote mode in de Zuidamerikaanse landen; wie geen stropdas droeg werd niet voor vol aangezien en hem werd op vele plaatsen zelfs de toegang geweigerd. Toch was Uruguay het land met, naar Hugo steeds beweerde, de vriendelijkste bevolking; hij voelde er zich thuis en noemde het ook "ons thuis". Als afgestudeerd tuinbouwinspecteur kon hij er echter niet aan de slag komen. Dat lukte hem eigenlijk eerst nadat hij met pensioen was gegaan en bijna 70 was.

Het was hartverwarmend deze grijsaard samen met zijn vrouw op "hun" kwekerij te zien werken. Hoewel hij, evenals zijn vrouw, suikerziekte had, geplaagd werd door hernia en ook nog slecht ter been was, nam hij toch persoonlijk de hak ter hand en werkte de hele dag te zamen met zijn personeel. Zoals de joden in Israël de Negev groen maakten, zo veranderde Hugo in de buurt van Montevideo een dor stuk grond in een luthof waar allerlei groenten en fruitsoorten die in Uruguay onbekend waren, maar zeer gezocht door de Europeanen, werden gekweekt. Hij deed ook een zeer geslaagde proef met pecannoten uit Noord-Amerika, die zich zeer goed aanpasten aan het klimaat van Uruguay. Ondanks al deze beslommingen vond hij toch nog tijd om zijn omstreeks 1965 ontvlamde liefde voor de cactussen gestalte te geven. Als biologisch onderlegde deskundige vond hij het de moeite waard om deze voor het land zo typische planten te bestuderen en zijn studieresultaten vast te leggen. Zoals elke profeet werd hij evenwel in eigen land niet begrepen.

Wanneer een cactusliefhebber uit Europa evenwel bij de familie Schlosser aanklopte vond hij er een uiterst gastvrij huis en alle hulp die maar geboden kon worden. Ik heb dit ook zelf mogen ervaren toen ik met mijn reisgenoot Walter Rausch in Montevideo belandde. Wij werden er als het ware in de familie opgenomen en dat niet voor een week of een maand, nee, ik was er tweemaal meer dan een jaar! Ook andere liefhebbers hebben onder de bekwame leiding van Hugo cactussen gezocht en gevonden en ik ben ervan overtuigd dat zij daaraan de beste herinneringen bewaren.

Moge Hugo Schlosser in vrede rusten. Zijn naam blijft bewaard in de door hem gevonden *Notocactus schlosseri*, die zoals hij onder de mensen een prachtexemplaar onder de cactussen is. Onze liefhebberij heeft aan hem

Notocactus schlosseri, Foto J. Theunissen

ontzettend veel te danken, vooral op het gebied van de notocactussen die hun vaderland immers mede in Uruguay hebben. Niet voor niets was Hugo erelid van Internoto.

Waar je in onze huidige wereld zo dikwijls ziet dat mensen veel praten, maar niets bijzonders presteren, wil ik aan de hand van eigen ervaring nog een andere zijde van Hugo belichten. Hij was een man die anderen metterdaad hielp, maar had je problemen dan kon je ook voor goede raad bij hem terecht. Toen ik mijn vrouw trouwde, die bij Hugo hulp in de huishouding was, maar als een dochter door hem werd behandeld, heeft hij mij ook als "schoonvader" gewezen hoe ik het beste te werk kon gaan om me in Zuid-Amerika te vestigen. Hij was het die mij de raad gaf naar Brazilië te gaan en speciaal naar de omgeving van Sao Paulo. Daarvoor ben ik hem nog steeds uitermate dankbaar. Hoe ruimdenkend en vergevingsgezind deze waarlijk grote man was blijkt ook uit het feit, dat hij noch zijn vrouw enige wrok koesterden tegen Duitsers in het algemeen; ook zij vonden bij hem een gastvrij onderkomen, wat hem lang niet altijd in dank werd afgenomen door zijn volks- en geloofsgenoten, die om dezelfde redenen als hij hun voormalige vaderland hebben moeten verlaten.

Hugo, moge jouw voorbeeld een licht voor ons zijn op de weg door dit leven.

C.P. 50, Holambra, 13825 Jaguariuna S.P., Brazilië.

Dyckia spec. nov. PR 132

K.-H. PRESTLÉ

Tijdens de reizen die ik in de afgelopen jaren door Uruguay en de Braziliaanse staat Rio Grande do Sul maakte, werd mijn aandacht getrokken door de terrestrisch groeiende xerofyten van het geslacht *Dyckia* Schult. f. 1830, die in dat gebied evenwel vrij zeldzaam zijn. Volgens de literatuur bestaan er ongeveer 80 min of meer goed beschreven soorten en variëteiten van het geslacht *Dyckia* in Zuid-Amerika. Daarvan zijn echter slechts enkele, bijzonder sterke en onverwoestbare exemplaren in de Europese verzamelingen aan te treffen, waar ze veelal een onopvallend leven slijten.

De waarnemingen en vondsten die ik tijdens mijn veldwerkzaamheden in die staten deed, hebben mij evenwel ervan overtuigd dat er binnen het geslacht *Dyckia* een groep nog onbekende, kleinblijvende soorten bestaat die heel goed in onze succulentverzameling te houden zijn. Deze terrestrische xerofyten zijn in botanisch en ecologisch opzicht zeker een interessante aanvulling op het bestaande sortiment, daar ze vrijwel altijd op cactusvindplaatsen voorkomen en met deze planten een gemeenschap vormen. Zo'n kleinblijvende soort is *Dyckia spec. nov. PR 132*. De soort werd door mij in 1976 in Uruguay, Departement Artigas, gevonden en hoort mogelijk in de verwantschap van *Dyckia remontiflora* Otto et Dietr. 1833; ze onderscheidt zich echter zeer wezenlijk hiervan door de veel sierlijkere groei, de zachtheid van de bladeren en een meer gedraaide groeivorm. Een plant staat bij mij nu al tien jaar in de volle grond en uit het oorspronkelijk 5 cm grote rozetje heeft zich een groep van 30 bij 40 cm ontwikkeld, waarvan de grootste rozetten 25 tot 30 cm in doorsnee zijn.

Dyckia species PR 132

Foto's: G. Oster

De planten staan dicht verstrengeld en vermeerderen zich door worteluitlopers, waardoor in de loop der tijd een plantentapijt zou zijn ontstaan, als de uitlopers niet elk jaar verwijderd waren.

Begin juni ontwikkelen zich meestal 3 tot 4 bloeistengels die solitair en onvertakt groeien en ca. 60 cm lang worden, met daaraan de voor deze soort bijzonder mooie, oranjebloemen. Zo'n bloeistengel is verscheidene weken een waar sieraad voor de kas, omdat de stengels van onderen af beginnen te bloeien en tijdens het uitgroeien steeds nieuwe bloemen voortbrengen.

Tot nu toe was het noch door literatuurstudie noch door vergelijking met andere soorten in botanische tuinen mogelijk deze plant nader te identificeren.

Vijverweg 12, 5461 AL Veghel

* *
*

Astroloba Uitew. (III)

L.E. GROEN

Astroloba herrei Uitew.

Uitewaal, Desert Plant Life: 37-39 (1940), Succulenta: 56-58 (1950); Jacobsen, Handbuch der Sukkulanten Pflanzen I: 299 (1954) & Sukkulantenlexikon: 99 (1970); Reinecke, The Genus *Astroloba* Uitewaal (1965); Court, Succulent flora of southern Africa: 173 (1981); Pilbeam, *Haworthia* and *Astroloba*: 152 (1983).

HOLOTYPE: Uitewaal, bloemstengel, Herre 5703, Uniondaleweg, Uniondale (WAG).

Homotypische synoniemen:

Haworthia harlandiana Parr, Bull. A.S.P.S. 6: 149, 258 (1971), nomen novum voor *Astroloba herrei* Uitew. non *Haworthia herrei* Poelln.; Scott, The Genus *Haworthia*: 145 (1985).

Taxonomische bijzonderheden

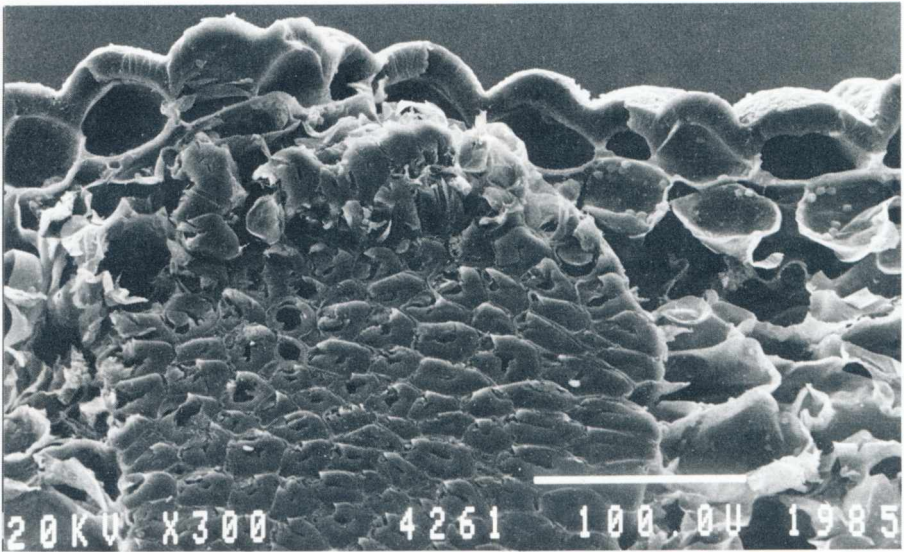
Astroloba herrei en *A. dodsoniana* zijn beide beschreven door Uitewaal. *A. herrei* is zonder twijfel een apart taxon, dat evenals *A. spiralis* ssp. *spiralis* gekenmerkt wordt door opgezwollen weefsel aan weerszijden van de middennerven van de bloembuis. Dit opgezwollen weefsel is bij ssp. *spiralis* ruw en bij *A. herrei* glad tot licht golvend.

A. dodsoniana is beschreven naar kultuurplanten op grond van vegetatieve verschillen met *A. herrei*. Bestudering van klonen van de typeplant van *A. dodsoniana* toont inderdaad belangrijke vegetatieve verschillen met *A. herrei* aan.

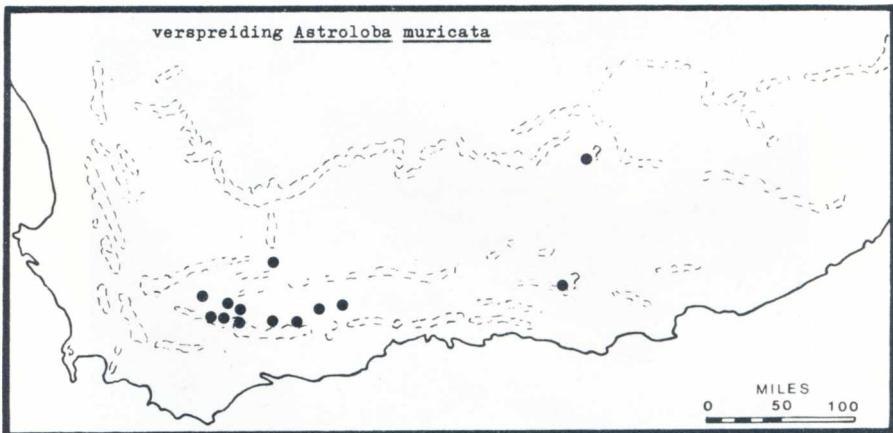
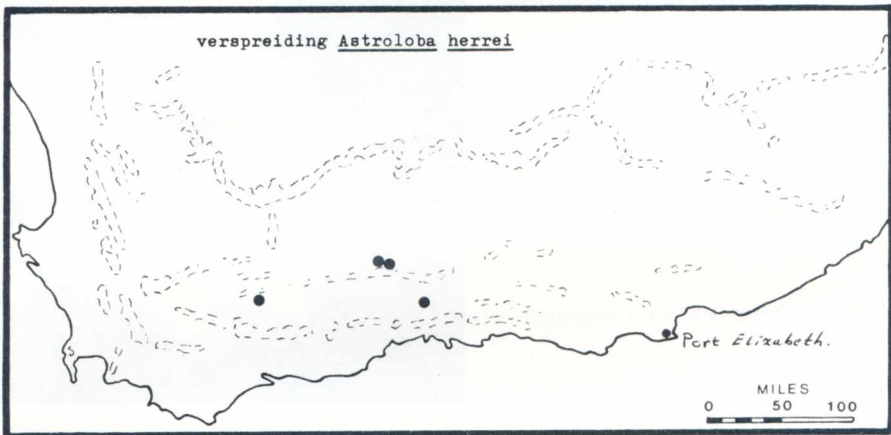
Bij *A. herrei* is aan de onderzijde van de bladeren een fijne nervatuurtekening zichtbaar. Uit het onderzoek van Reinecke blijkt dat de nerven zichtbaar zijn doordat het xyleemparenchym van de vaatbundels sterk verhout is. Zowel *A. herrei* als *A. dodsoniana* vertonen dit verschijnsel bij REM-onderzoek zeer duidelijk (zie foto). Geen andere *Astroloba*-soort heeft zulk sterk verhout weefsel. Uiterlijk zijn deze nerven bij *A. dodsoniana* slechts zwak zichtbaar. Ook heeft deze wat dikkere bladeren en een lichtere kleur van blad, kiel en bladranden. Op grond van het ontbreken van veldgegevens wordt *A. dodsoniana* hier als een kultuurvorm van *A. herrei* beschouwd: *A. herrei* 'Dodsoniana'.

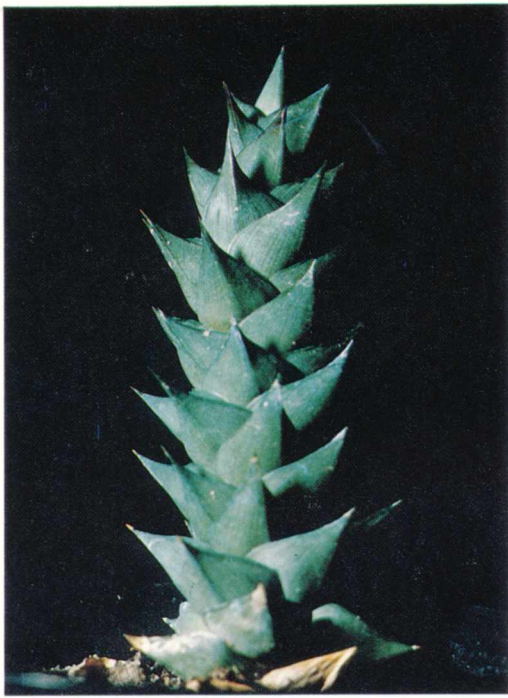
Beschrijving

Stengels opstijgend tot opgericht, aan de basis of hoger spruiten vormend. Bladeren in 5 min of meer duidelijke spiraalvormige rijen, halfopgericht tot uitgespreid-opgericht, eirond tot cirkelrond-eirond, 20-25 mm lang, op het

Astroloba herrei: sklerenchymelementen sterk verhout en goed ontwikkeld. Aan de buitenkant van het blad is hierdoor een tekening zichtbaar van kleine lengtestrepen, die richels vormen.

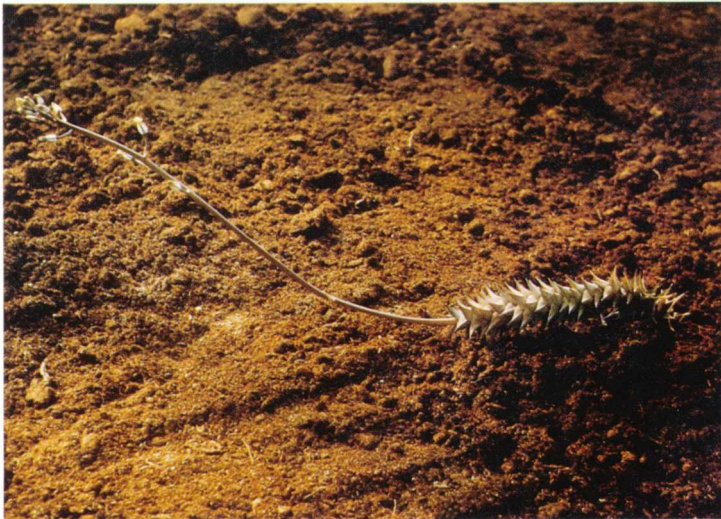

1	2
	3
4	

1. *Astroloba herrei*
2. *Astroloba muricata*
(als *aspera*)
3. bloem van *Astroloba herrei* 'Dodsoniana'
4. *Astroloba herrei* 'Dodsoniana'

Foto 3: mr. A. de Graaf,
Foto 1 en 4: J.W. Mugge,
andere van de schrijver

"Succulenta" is het verenigingsorgaan van de Nederlands-Belgische vereniging van cactussen en andere vetplanten "Succulenta".

BESTUUR

Voorzitter: H. Masman, Zunaweg 10, 7466 PR Zuna. Tel.: 05480-13466.
 Vice-voorzitter: M. de Bekker, Kraayeven 1, 5386 LH Geffen. Tel.: 04102-1964.
 Secretaris: P. Melis, Korenbloemstraat 13, 5409 AX Odiliapeel. Tel.: 04132-72911.
 2e Secretaris: Fr. van Leeuwen, Postbus 2706, 5902 MA Venlo. Tel.: 077-822316.
 Penningmeester: J. Vrenken, Elandstraat 1, 5408 XC Volkel. Tel.: 04132-72917. Giro-rek.: 680596 t.n.v. Succulenta te Volkel, resp. bankrek. 55.32.38.981 bij Algemene Bank Nederland t.n.v. Succulenta te Volkel.
 Voor België: rek.nr. 000-11.41.809-22 van de Belgische postgirodiens t.n.v. Succulenta te Volkel.
 Alg. Bestuurslid: Mevr. B. Stortenbeek, Beatrixlaan 1a, 6721 EH Bennekom. Tel.: 08389-17088.
 Alg. Bestuurslid: W. Alsemgeest, Stadhouderslaan 3, 3417 TT Montfoort. Tel.: 03484-1083.

LEDENADMINISTRATIE

Administrateur: Fr. van Leeuwen, Postbus 2706, 5902 MA Venlo. Inlichtingen over en aanmelding van lidmaatschap, tevens propagandafolders. Het lidmaatschap kost voor leden in Nederland f 35,-, voor leden in België Bfrs. 625 en voor leden elders wonende leden f 45,-. Inschrijfgeld voor nieuwe leden f 7,50/Bfrs. 135.

MAANDBLAD

Hoofredacteur: C.A.L. Bercht, Maurits Hof 124, 3481 VN Harmelen. Tel.: 03483-2300.
 1e Redacteur: Th.M.W. Neutelings, Galmeldijk 49, 4706 KL Roosendaal. Tel.: 01650-36081.
 Foto-redacteur: F.K.A. Noltee, Rotterdamseweg 88, 3332 AK Zwijndrecht. Tel.: 078-124200.
 Redactieraad: H. en R. van Donkelaar, A. Pullen, H. Ruinaard, A. v. Uijen en B. Zonneveld.
 Verenigingsnieuws: P. Melis. Sluitingsdatum 15e van de maand vóór verschijnen.
 Vraag en Aanbod en Advertenties: Fr. van Leeuwen. Sluitingsdatum: 15e van de maand vóór verschijnen.

ANDERE BELANGRIJKE ADRESSEN

Buiningfonds: Voor informatie over en verkoop van het Discoboek en "Wat Betekent die Naam". M. Jamin, Jan Oomsstraat 6, 5324 BB Ammerzoden. Tel.: 04199-3856.
 Het boek Discocactus door A.F.H. Buining. Omvat 224 pag., 60 kleurenfoto's en 84 z/w foto's. Nog slechts voorradig in Engels en Duits. Prijs op aanvraag.
 Het boek "Wat Betekent die Naam". Verklarend woordenboek van nagenoeg alle voorkomende Latijnse cactus- en vetplantennamen. Prijs f 12,50 + f 3,- verzendkosten per stuk.
 Bestellen door overschrijven van het juiste bedrag op girorek. 2845908 t.n.v. Succulenta Buiningfonds te Ammerzoden onder vermelding van het gewenste artikel.
 Clichéfonds: J.A. Schraets, Tegelseweg 131, 5912 BD Venlo.
 Diatheek: H.M.S. Mevissen, Dinantstraat 13, 4826 LH Breda. Tel.: 076-875076.
 Ruilen zonder Huilen: Tijdelijk adres: H. Koningsveld, Verl. Emmastraat 34, 6673 XD Andelst. Tel.: 08880-1623.
 Bibliotheek: J. Magnin, Ooievaarstraat 13, 3291 XK Strijen. Catalogus à f 1,50 te bestellen op girorek. 13.45.616 t.n.v. J. Magnin.

VERKOOP VERENIGINGSARTIKELN

1. Handleiding voor het verzorgen en kweken van cactussen en andere succulenten, 3e druk 1986. Prijs f 6,- per stuk.
 2. Bewaarbanden voor het tijdschrift. Een jaargang per band. Prijs f 16,- per stuk incl. portokosten.
 3. Verenigingsspelden in broche-vorm of als steekspeld. Prijs f 4,- per stuk.
 4. Ansichtkaarten met afbeeldingen van Succulenten. Prijs per set van 10 kaarten f 2,50.
 Bij afname van grotere hoeveelheden gelden kortingen.
 Informatie en bestellen bij: Mevr. B. Stortenbeek, Beatrixlaan 1a, 6721 EH Bennekom. Tel.: 08389-17088 of door overschrijven van het juiste bedrag op girorek. 3742400 t.n.v. Succulenta afd. verkoop te Bennekom onder vermelding van het gewenste artikel.

CACTUSSEN - SUCCULENTEN KWEKERIJ

A.N. BULTHUIS

3945 BC Cothen - Groenewoudseweg 14
 tel. 03436 - 1267

Geopend maandag - zaterdag

Bijzondere botanische planten, speciaal
cactussen en andere Succulenten.

KWEKERIJ PIETERS, Hamweg 6,
 9623 PB Lageland (tussen Groningen
 en Slochteren). Tel.: 05981-204.

Geopend: van di. t/m za.

EVENEMENTEN

- 25 april : Algemene Vergadering INTERNOTOT. Info in het maartnummer.
1, 2 en 3 mei : Open deur dagen bij handelskwekerij J. Gielis, Pappotstr. 49, B-3180 Westerlo-Tongerlo, tel. 014-547051.
2 mei : Cactusbeurs afd. Fryslan. Info: W. Bourgonje 058-138834 en in het januarinumner.
2 en 3 mei : Cactusbeurs afd. Haarlem.
9 mei : Ruilbeurs van de Afd. Noord- en Midden-Limburg te Lottum. Info in dit nr. en bij F. Supplie, tel. 04750-19389 na 19.00 uur.
9 mei : Plantenbeurs op het Marktplein te Lottum nabij Cactuskwekerij Hovens.
21 t/m 30 mei : Cactus en Succulentenshow afd. Flevozoom. Niet op 28 mei. Info in dit nr. en bij A. v.d. Snee, tel. 03200-21587.
23 mei : Nationale ruilbeurs afd. Tilburg in de "Kasteelhoeve", Hasseltstraat te Tilburg. Info: H. Kiesebrink, Buksinstr. 7, 5046 CP Tilburg.
Tel.: 013-350197. Geopend voor deelnemers vanaf 09.00 uur en voor bezoekers van 10.00 tot 15.00 uur. Tafelhuur: max. 3 mtr. à f 3,50 p/mtr. voor liefhebbers en max. 8 mtr. à f 6,- p/mtr. voor handelaren.
23, 24 mei : Open dag Cactusweelde Turnhout. Info in dit nr.
28 mei : Cactustentoonstelling en -Beurs van de afd. "Achterhoek". Plaats: Hotel Pension "Den Helder", Mr. ten Houtenlaan 4, Winterswijk. Tijd: 10.00 tot 17.00 uur. Info: Mevr. A. Heijnen, tel. 05434-314.
30 mei 1987 : Goudse Cactusbeurs. Info in dit nr. en bij Mevr. van der Burg-Boere, tel. 03486-2568.
6, 7 en 8 juni : Orchideeententoonstelling in Baarn. Info in dit nr. en bij M. Bruijns, tel. 02152-51090.
7 en 14 juni : Planten- en Cactusbeurs van "Cactusvrienden VZW" te Zolder. Info in dit nr. en bij G. Leys, Boomkensstr. 88, 3500 Hasselt België, tel. 011-271612.
8 juni : Open dag van de Afd. Noord- en Midden-Limburg. Info in dit nr. en bij F. Supplie, tel. 04750-19389.
13 juni : Asclepiadaceae-dag. Info in dit nr. en bij Kees Boele, tel. 05920-40359.
13, 14 juni : Tentoonstelling Leuchtenbergia. Info in dit nr.
13 en 14 juni : Landelijke Hortusdagen. Info bij de Hortus van de Gemeentelijke Universiteit van Amsterdam, tel. 020-5224405. Vragen naar Dhr. Hogervorst.
20 juni : Voorjaarsruilbeurs "Grusonia". Info in dit nr.
27 juni : Plantenbeurs afd. Dordrecht in "De Rank", Dubbelsteynlaan 70, Dordrecht. Reserveren tot 15 mei. f 4,-/mtr. bankrek. 161193013 t.n.v. Bouma, Dordrecht. Info: 078-311191 bgg 141653.
6 t/m 9 augustus : Conferentie en Show van de "British Cactus And Succulent Society" in Manchester. Info: in het januarinumner.
29 augustus : Ruilbeurs van de afd. Utrecht. Info in dit nr. en bij W. Alsemgeest, tel. 03484-1083.
29 augustus : Ruilbeurs van het Oosten in de Hanzehof te Zutphen.
5 september : Internationale cactus- en Vetplantenbeurs Nijmegen.
11 t/m 20 sept : Spanjereis. Info: in het februarinummer en bij W. Sterk, tel.: 04920-23903.
19 en 20 sept. : Hortusdagen te Haaren in Groningen.
18, 19 en 20 sept. : Show in de veilinghallen te Eelde.
27 sept. : Internationale Succulentenbeurs Leuchtenbergia. Info in dit nr.
3 oktober : Ruilbeurs van het Noorden.
18 en 23 juli 1988 : Aloe 88. Info in dit nr. en bij Kees Boele, tel. 05920-40359.

DER KAKTEENLADEN

Verzendhandel

hobbybenodigheden
boeken

WIJ BIEDEN AAN:

- een grote sortering hulpmiddelen voor de succulentenverzorging;
- veel boeken over cactussen en andere vetplanten;
- zeer interessante antiquarische boeken en tijdschriften over cactussen en andere succulenten.

Vraag naar onze
gratis catalogus

Jörg Köpper

Lockfinke 7

D-5600 Wuppertal 1

W-Duitsland

AFDELINGSNIEUWS

Afd. Achterhoek:

- 14 mei : Voorbereiding tentoonstelling.
Plaats: Hotel Pension "Den Helder", Mr. ten Houtenlaan 4, Winterswijk.

Afd. Amsterdam:

- 24 april : Lezing door Dhr. J. Hovens over Tenerife, de natuur en de kwekers daar.
15 mei : Lezing door Dhr. J. Pot over Sulcorebutia.
Plaats: Gebouw "De Rietwijker", 3e Schinkelstraat 9, Amsterdam. Aanvang: 20.00 uur.

Afd. Arnhem:

- 14 mei : Dia's van eigen leden.
Plaats: Zaal van de speeltuinvereniging "Tuindorp" achter het pand Floralaan 18 in Wageningen. Aanvang: 20.00 uur.

Afd. Brabant-België:

- 24 april : Dhr. L. Bercht over Gymnocalcium.
Plaats: Tuinbouwschool, De Bavaylei 118, Vilvoorde. Aanvang: 20.00.

Afd. Delfzijl:

- 2 mei : Reis met de afd. Groningen.
7 mei : Inleiding door Dhr. Keizer over "Herkenning van geslachten" en plantenruil.
9 mei : Kasbezoek bij Dhr. Nijmeijer, Wijsbeek en Wijsbeek in Stadskanaal en omgeving.

Afd. Dordrecht:

- 6 mei : Bespreking plantenbeurs en hoofdstuk 3 uit het Groot Succulentenboek en maandblad half '86 tot heden.
Plaats: "De Rank", Dubbelsleylaan 70, Dordrecht.

Afd. Eindhoven:

- 4 mei : Lezing door Dhr. J. Hovens over "Planten in de natuur en cultuur".
Plaats: Gemeenschaphuis "De Schalm", O.L. Vrouwendijk 31, Meerveldhoven. Aanvang: 20.00 uur. Ook verspreid wonende leden zijn welkom.

Afd. Flevozoom:

- 17 april : Spreker uit eigen kring.
Plaats: Groen van Prinstererschool, Verkeersweg 51, Harderwijk. Aanvang: 20.00 uur.

Afd. Fryslan:

- 2 mei : Cactus en vetplanten beurs in het Onderwijs Centrum te Leeuwarden.
12 mei : Lezing over Mamillaria's door Dhr. H. Koningsveld.
Plaats: Café-rest. "Sportpark", Schans 11a, Heerenveen. Aanvang: 19.30 uur.

Afd. Gouda

- 21 mei : De heer Goudswaard houdt een lezing over winterharde succulenten.
Plaats: "Het Brandpunt", Turfmarkt 58, Gouda. Aanvang: 20.00 uur.

Afd. Groningen:

- 2 mei : Reisje naar de kwekers Bongaarts, Grootsholte en Ploeger.
Plaats: Bovenzaal van de Hortus te Haren. Aanvang: 19.30 uur.

Afd. Den Helder:

- 2 mei : Kasbezoek bij de heren D. Abbenes en J. Kok.
Plaats: Kantine van de gemeentelijke plantsoendienst, Soembastraat 83, Den Helder. Aanvang: 13.45 uur.

Afd. Hoeksche Waard:

- 14 mei : 15-jarig bestaan van de afdeling met ruilbeurs en een lezing van Dr. Magnin over rots- en tuinplanten.
Plaats: Natuurcentrum bij de rijkshaven in Numansdorp. Aanvang: 20.00 uur.

Afd. Hoogeveen:

- 2 mei : Reis met de afd. Groningen en Delfzijl.
6 mei : Bezoek aan de kas van K. Olde in Hollandscheveld met entdemonstratie.
Plaats: Hotel Muller, Paltz 7, Beilen. Aanvang: 19.30 uur.

Afd. Leiden:

- 21 mei : Jubileum 1-jarig bestaan van de afdeling met als gastspreker Dhr. J. Hovens. Tevens plantenverkoop.
Plaats: Zaal van de Petrus-kerk aan de Lammeschansweg te Leiden. Aanvang: 20.00 uur.

Afd. Rotterdam:

27 april : Dhr. N. Uittenbroek met een lezing over "Gringo's hobby".
Plaats: Bovenzaal van wijkgebouw "Piet 80", Rosener de Manzstraat 80, 3026 TV Rotterdam. Aanvang: 20.00 uur.

Afd. Tilburg:

11 mei : Dia-lezing.
Plaats: Wijkcentrum de "Kasteelhoeve", Hasselstraat in Tilburg. Aanvang: 20.00 uur.

Afd. Utrecht:

11 mei : Lezing van Cor van de Wouw over plantenziektes en groeistoornissen. Tevens verlooting.
Plaats: Kantine van Drukkerij Hoonte, Varkensmarkt, Utrecht. Bovenste etage. Aanvang: 19.30 uur. Info: W. Alsemgeest, tel. 03484-1083.

Afd. West-Brabant:

25 april : Plantenverlooting en plantenkeuring.
Plaats: Café-Rest. "De Linden", Markt 82 in Etten—leur.

Afd. IJsselstreek:

24 april : Lezing.
Plaats: DKW gebouw in Zutphen. Aanvang: 20.00 uur.

Afd. Zaanstreek:

24 april : Lezing door Dhr. Tuijn met dia's van Dhr. Rubingh.
Plaats: Stadskwekerij, Brusselsestraat 10, Zaandam. Aanvang: 19.30 uur.

Afd. Zeeland:

24 april : Plant van de maand "Turbinicarpus" door P. Dekker. Lezing door Dhr. J. Minnaar over zijn reizen naar Mexico.
Plaats: De Thomaskapel aan de Vrijlandstraat in Middelburg. Aanvang: 19.30 uur.

Afd. Zuid-Limburg:

25 april : Excursie naar Belgische liefhebbers in de omgeving van Antwerpen o.l.v. A. Beuke-laers.
12 mei : Dialezing over de Galapagos-eilanden door ons lid Dhr. Paris + een plantenbespreking door Dhr. Heemskerk.
16, 17 mei : Bezoek aan de tentoonstelling van de Ortsgruppe Duren te Duren. Motto: Mexico.
Plaats: Gemeenschaphuis, Hoofdstraat 12, Schimmert. Aanvang: 19.30 uur.

Afd. Zwolle:

23 april : Enkele leden van de eigen afdeling vertellen over: Stapelia, Vetplanten en "Hoe begon ik mijn hobby".
Plaats: Gebouw van de "Nederlandse Protestanten Bond", Thorbeckegracht 11, Zwolle. Aanvang: 19.30 uur. Voor meer info: Willemien Adams, tel.: 038-227259.

BEZOEK CACTUSKWEKERIJ LAKERVELD

Wij bieden aan:

Trichocereus bridgesii	f 6,-
Neogomesia agavioides	f12,50
Euphorbia leucodendron	f 5,-
Agavensoorten	f 3,- f12,-
Echeveria crassicaulis	f 5,-
Pachypodium gentry cristaat	f13,-
Graptopetalum filiferum	f 4,-
Chamaecereus paulinae	f 4,- f 6,-
Escobaria nelliae	f 5,-
Pterocactus tuberosus	f 6,-
Discocactus in soorten	f 4,- f 8,-
Gymnocalycium ± 45 soorten	f 5,- f15,-

CACTUSKWEKERIJ LAKERVELD

Lakerveld 89, LEXMOND, tel. 03474-1718.
(tussen Lexmond en Meerkerk)

Geopend: zat. 8-18 uur, ma. t/m vr.
alleen na tel. afspraak.

CACTUSKWEKERIJ MOLENDIJK**GROENEWEG 179 te 's-GRAVENZANDE**

In de maanden april t/m september is de privé-verzameling te bezichtigen op de 2e en 4e zaterdag van de maand, van 8-12 uur.

Dan ook gelegenheid tot het kopen van planten. Een combinatie met een bezoek aan de kwekerij van BONGAARDS in DE LIER, goed mogelijk.

LEDENWERFAKTIE

In het kader van het plan "Externe Propaganda" heeft het Bestuur van Succulenta een Ledenwerf-wedstrijd uitgeschreven.

Door deze wedstrijd hoopt het Bestuur de leden te betrekken bij het werven van nieuwe leden voor de vereniging.

Aangezien ons ledental de laatste jaren is gedaald tot ongeveer 2700, was 4000, zal het iedereen duidelijk zijn dat aan deze daling een halt moet worden toegeeroepen.

Voor het reglement en aanmeldingsformulieren zie het januari-, februari- en maartnummer.

WAT BETEKENT DIE NAAM???

Als u geïnteresseerd bent in de nederlandse vertaling van al die latijnse namen dan is "Wat betekent die naam?" de oplossing voor u.

Voor slechts f 12,50 + f 3,- verzendkosten krijgt u een boekje thuisgestuurd dat bij geen enkele cactusliefhebber mag ontbreken.

Bestellen door f 15,50 over te maken op giro 2845908 t.n.v. Succulenta Buiningfonds onder vermelding van: "Wat betekent die naam?"

VERKORTE NOTULEN VAN DE BESTUURSVERGADERING VAN 29 JANUARI 1987.

Aanwezig: W. Alsemgeest   M. de Bekker
          P. Melis   L. Bercht
          B. Stortenbeek   J. Vrenken
Afwezig: F. van Leeuwen   H. Masman

NOTULEN

- 1 De Vice-Voorzitter opent de vergadering om 19.30 uur.
- 2 Notulen vorige vergadering.
De Notulen worden ongewijzigd goedgekeurd.
- 3 Mededelingen.
Besloten wordt om naar aanleiding van opmerkingen over de kwaliteit van de dia's in de Diatheek, in overleg met de Diathecaris te streven naar verbetering van de dia-kwaliteit.
J. Vrenken en P. Melis zullen deelnemen aan de diaselectie voor de Kalender van 1988.
Op verzoek van M. Jamin zal de komende maanden weer reclame worden gemaakt voor het Discoboek en "Wat betekent die naam?"
- 4 Buiningdia's
L. Bercht zal met ingang van maart 1987 500 Buiningdia's per maand overdragen aan de Diatheek.
- 5 Verslag van de redactie.
L. Bercht heeft een gesprek gehad met de rubriekmedewerkers in het vervolg "De Redactieraad" te noemen. Gezamenlijk hebben zij een actieprogramma opgesteld teneinde de kwaliteit van ons maandblad verder te verbeteren.
- 6 Volgende vergadering wordt gehouden op 16 feb. 1987 ten huize van W. Alsemgeest. Aanvang: 19.30 uur.

P. Melis, secretaris

PEDIO's en SCLERO's

zaden

Van mijn cactusexcursie in 1986 door het zuid-westen van de U.S.A.

FRIZ HOCHSTÄTTER

Feldstrasse 61,

6800 Mannheim 51

KAKTEENSAMEN

B.R.D.,

tel. 0621-794675

VRAAG DE GRATIS ZAADLIJST AAN.

VERKORTE NOTULEN VAN DE BESTUURSVERGADERING VAN 16 FEBRUARI 1987

Aanwezig: W. Alsemgeest   M. de Bekker
              H. Masman   P. Melis
              L. Bercht   B. Stortenbeek
              J. Vrenken
Afwezig: F. van Leeuwen

NOTULEN

- 1 De Voorzitter opent de vergadering om 19.30 uur.
- 2 Notulen vorige vergadering.
De Notulen worden ongewijzigd goedgekeurd.
- 3 Mededelingen.
Besloten wordt dat B. Stortenbroek en P. Melis de gang van zaken, rond uitgave van een Belgisch Maandblad door de Belgische Cactusverenigingen zullen blijven volgen.
- 4 Verslag van de redactie.
In de Redactieraad zijn afspraken gemaakt over de verdeling van de diverse werkzaamheden.
- 5 Verdeling werkzaamheden in het Bestuur.
M. De Bekker zal de werkzaamheden m.b.t. het 2e secretariaat overnemen van F. van Leeuwen.
H. Masman heeft Dhr. M.J. van Eijnsden benaderd met de vraag of hij bereid is om een Bestuursfunctie te aanvaarden.
- 6 H. Masman zal de voorgestelde wijziging van de Statuten doorspreken met de notaris.
- 7 Volgende vergadering wordt gehouden op 10 mrt. 1987 ten huize van B. Stortenbeek. Aanvang: 19.30 uur.

P. Melis, secretaris

DISCOCACTUS

Een ideaal geschenk voor uzelf of voor uw kennissen. Het boek "DISCOCACTUS" van A. Buining. Het standaardwerk over Discocactus. 224 Pagina's, 60 kleuren- en 84 z/w foto's. Verkrijgbaar in het Duits of Engels voor een speciale prijs.
Neem contact op met M. Jamin, tel. 04199-3856.

RUIL- EN DEMONSTRATIEBEURS TE LOTTUM VAN DE AFD. NOORD- EN MIDDEN LIMBURG.

Zaterdag 9 mei a.s. zal de afdeling Noord- en Midden-Limburg van Succulenta in samenwerking met Dhr. Hovens tijdens de ruilbeurs te Lottum demonstraties geven over zaaien, enten, verpotten enz.
Ook zal er voorlichting betreffende de hobby gegeven worden. Tevens is er die dag gelegenheid zaden van het Clichéfonds te kopen. Men kan vragen stellen over het maandblad aan de hoofdredacteur die die dag aanwezig is. Vragen over de vereniging kunt u stellen aan de landelijke bestuursleden en aan de bestuursleden van de afd. Noord- en Midden-Limburg.
Dit alles van 10.00 uur tot 17.00 uur.
Mocht u nog vragen hebben dan kunt u zich wenden tot Dhr. Supplie, tel. 04750-19389 na 19.00 uur.

F. Supplie, 2e secr. afd. N.- en M.-Limburg.

CACTUSKWEKERIJ DECOSTER

Conterdijk 2, B-8480 VEURNE (W.VI.) België
(Naast kanaal Nieuwpoort-Veurne)
tel. 058-31.29.84 (09/31)

Ruime keuze bloeiende planten.
1000 m2 cactussen en andere succulenten.

Geopend van maand. t/m zaterdag.
8.30-12.00 uur - 13.45-18.00 uur
gesloten op zon- en feestdagen

Fokker - Vleuten

Wegens verbouwing is de kas tot
na de zomer gesloten.

Wij hopen u te zijner tijd weer een
grote collectie te kunnen aanbieden.

U hoort van ons!!!

PERSONALIA

Afd. Delfzijl:

Voorzitter: J. Haak, Zijlvest 15, 9919 BN Loppersum.
Secretaris: C.A. Folkers, Parklaan 84, 9675 AD Winschoten.

Afd. Eindhoven:

Secretaris: Patricia Visscher, Banstraat 20, 5506 LA Veldhoven, tel. 04905-1783.

Afd. Noord- en Midden Limburg:

Voorzitter: J.A. Schraets, Tegelseweg 131, 5912 BD Venlo, tel. 077-10502.
Secretaris: J. Joosten, Zalzerkampweg 84, 5926 PL Venlo, tel. 077-27863.
Alle correspondentie richten aan de 2e secretaris F. Supplie, Weg langs het Kerkhof 1, 6045 AN Roermond, tel. 04750-19389.

TENTOONSTELLING EN SUCCULENTENBEURS VAN "LEUCHTENBERGIA"

Leuchtenbergia vzw organiseert opnieuw 2 evenementen.

1. Een tentoonstelling op zaterdag 13 en zondag 14 juni 1987, telkens van 09.00 tot 20.00 uur.
  2. Een internationale succulentenbeurs op zondag 27 september vanaf 14.00 uur.
- Beide evenementen worden gehouden in het Dienstencentrum, Schoolstraat 44, B-2230 Smilde. Tafelkosten voor de beurs zijn BF 1000,-/mtr. Deelnemers worden toegelaten vanaf 13.00 uur.
Frans Hofkens, St. Jobsesteenweg 93, B-2130 Brasschaat.

ASCLEPIADACEAE-DAG 13 JUNI 1987

Voor het derde achtereenvolgende jaar wordt weer een Asclepiadaceae-dag georganiseerd. Zoals gebruikelijk is ook nu weer een plaats uitgekozen van waaruit een aantal bijzondere collecties bekeken kunnen worden en ditmaal is het Den Oever (N.H.) geworden. Het grote verschil met de voorgaande twee dagen is dat het ditmaal een zaterdag is: de zondag stuitte bij velen op bezwaren en daarom hopen de organisatoren niet alleen de vaste kern te kunnen verwelkomen maar vooral die om deze reden nog niet eerder op een dergelijke studiedag geweest zijn.

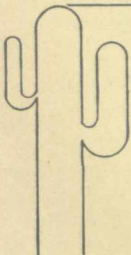
Programma: 9.30-10.00 uur Ontvangst met koffie
10.00-12.00 uur Lezingen, enkele onderwerpen zijn nog onzeker in ieder geval twee korte onderwerpen over Brachystelma en Fotografie en een discussie over cultuur van Asclepiadaceae
12.30-13.30 uur Lunch, bij de prijs inbegrepen
13.30- Bezoek aan de collecties van Jan Zwart, Jaap Zwart en Arie de Boer

Plaats: De Boerderij, Noorgesterweg 22, Den Oever, tel. 02271-1398. Zie het kaartje.

Kosten: f 17,50 p.p.

Opgave: Indien mogelijk voor 1 juni bij Jaap Zwart, Gasthuisweg 6, 1779 CK Den Oever.

Tenslotte: Voor alle vragen rond het ochtendprogramma en over Asclepiadaceae in het algemeen kan U terecht bij de Nederlandse vertegenwoordiger van de International Asclepiad Society; Kees Boele, tel. 05920-403.

HOVENS cactuskwekerij

Markt 10 5973 NR LOTTUM TEL. 04763-1693

**speciale kwekerij voor
hobbyisten & verzamelaars**

Geopend: van dinsdag t/m zaterdag
van 9.00 tot 12.00 en van
13.00 tot 18.00 uur.

Ook verzenden is nu mogelijk!

Regelmatig aanvulling van interessante nieuwigheden. Groot aanbod van zeldzame Braziliaanse soorten.

Permanente tentoonstelling grafische werken van Carla. Een geïllustreerde plantenlijst wordt U toegestuurd na overmaking van f 5,- op giro 2999178.

BLADKAKTUS

Binnenlandse en buitenlandse boeken steeds voorradig.
Wij bestellen graag voor U.

Vraag onze Bladkaktus, een lijst met succulente literatuur aan.

NATUUR & BOEK Bankastr. 10
2585 EN 's-Gravenhage
tel. 070-505648

OPEN DAG AFD. NOORD- EN MIDDEN LIMBURG

De afd. Noord- en Midden Limburg houdt op tweede pinksterdag 8 juni haar jaarlijkse open dag. U bent van harte welkom bij de volgende leden:

J. Joosten, Zalzerkampweg 24, Blerick-Venlo; A. Coopmans, Irenestr. 27, Grubbenvorst; C. Wolters, Broekweg 27, Haalen; F. Maessen, Kempke 3, Herkenbosch; T. Poels, Haelerweg 65, Horn; J. v.d. Vorst, Boortorenstr. 41, Oploo; J. Jansen, Vosberg 7, Panningen; A. Kurvers, Patersstr. 14, Panningen; M. Bieshaar, Kasteel Verduynenstr. 9, Roermond; F. Supplie, Weg langs het Kerkhof 1, Roermond; M. Flupsen, Klapvaren 8, Roggel; P. Verstappen, Hoogschans 1 Roggel; A. Dorssers, Snelkensstr. 28A, Sevenum; T. Gommans, St. Jozeflaan 8, Smakt; W. van Brussel, Kommerstr. 56, Someren, P. Wijnen, Vaarselstr. 46, Someren; A. Velmans, De Breuken 17, Tegelen; J. Verbeek, Genooyerweg 2, Velden en J. Schraets, Tegelseweg 131, Venlo.

CACTUS- EN SUCCULENTENSHOW AFD. FLEVOZOOM

Van 21 t/m 30 (met uitzondering van 28) mei organiseert de afd. Flevozoom een groots opgezette show van Cactussen en andere Vetplanten. Op donderdag-avond en zaterdag zullen onze leden informatie verstrekken en adviezen geven. Voorts zal een aantrekkelijk scala van planten te koop worden aangeboden. De Show wordt gehouden bij Tuincentrum Smits, Karveel 42-02, Lelystad. Nadere informatie wordt u gaarne verstrekt door A. v.d. Snee, Karveel 12-26, 8231 AS Lelystad. Tel.: 03200-21587.

VERENIGINGSNIEUWS GRUSONIA

Naar jaarlijkse gewoonte organiseert de Belgische vereniging "GRUSONIA" twee activiteiten.

Voorjaarsruilbeurs op zaterdag 20 juni om 14.00 uur in de Parochiezaal "Don Bosco", Pastoriestraat te Torhout. De toegang is gratis. De tafelhuur is BF 100,-/mtr.

Open-deur-dag Op zondag 5 juli wordt voor de 6e maal een open-deur-dag georganiseerd. Dit jaar werd gekozen voor 8 verzamelingen op de as Zedelgem-Ichtegem-Koekelare.

G. Rommel, Wiigenlaan 37, Loppel-Zedegem; C. Vanhevel, Magerhillestr. 83, Zedelgem; R. Vanaverbeke, Zeeweg zuid 17, Aartsrijke Zedelgem; D. Braem, Torhoutbaan 179, Ichtegem; R. Casteleyn, Veldstr. 135, Ichtegem; R. Vantyghe, Belhuttebaan 59, Koekelare; C. Vervloet, Ringlaan 39, Koekelare; P. Vercauter, Populierenweg 81, Bovekerke Koekelare.

Verdere informatie bij Johan Keirse, Guldensporestraat 7, B-8020 Oostkamp, tel. 050-824660.

ORCHIDEE- EN TONTOONSTELLING TE BAARN

De kring "t Gooi" van de Nederlandse Orchideeën Ver. herdenkt in 1987 het 10-jarig bestaan met een grote orchideeëntoonstelling in het prachtige Cantonspark te Baarn.

Voor de tentoonstelling hebben diverse kwekers en leden van de vereniging hun medewerking toegezegd. Open op zaterdag 6 en de Pinksterdagen 7 en 8 juni van 10.00 tot 18.00 uur. Toegangsprijs f 5,- voor volw. en f 3,- voor 65-plussers en kinderen tot 12 jaar. De toegangsprijs van f 1,- voor het park is hierbij inbegrepen.

SPANJEREIS

Herhaalde oproep voor liefhebbers van een georganiseerde cactusreis naar Spanje van 11 t/m 20 september. Er zijn nog plaatsen beschikbaar.

Inlichtingen in het februari-nummer en bij W. Sterk, tel. 04920-23903.

BLOEMEN- EN PLANTENTUIN

FAM. VAN DONKELAAR

LAANTJE 1 WERKENDAM TEL. 01835-1430
NIEUW en een bezoek waard.

Onze nieuwe **Showkas** met vele cactussen en vetplanten.

SOUTHWEST SEEDS

CACTUSSEN- EN VETPLANTENZADEN
Schrijf vandaag nog voor gratis zaadlijst

DOUG & VIVI ROWLAND
200 Spring Road • Kempston, Bedford • England MK42-8ND
Telephone Bedford (0234) 58970

ALOE 88

Internationaal Succulenten Congres - juli 1988

De Aloe, Cactus and Succulent Society of Zimbabwe organiseert van 18-23 juli 1988 haar tweede Internationale Succulenten Congres. Het grote succes van het eerste congres in 1975 ($\pm$ 400 bezoekers) vroeg uiteraad om een herhaling en de opzet van Aloe 88 lijkt dan ook veel op Aloe 75. Het programma bestaat uit een week met dia-lezingen in Harare voorafgegaan door een grootse succulenten show (15-17 juli). In deze week zijn ook een aantal excursies gepland, o.a. naar het Great Dyke gebied (waar o.a. *Euphorbia memorialis*, *E. wildii*, *Aloe ortholopha*, *A. cryptopoda* en enkele *Raphionacme*'s voorkomen) en enkele botanische tuinen. Na het congres wordt van 25-29 juli een tour georganiseerd naar de Victoria Watervallen, het Hwange Wild Reservaat en enkele andere gebieden in West Zimbabwe (met o.a. *Euphorbia malevola*, *A-denium obesum*, *Ceropegia* spp., *Brachystelma* spp. en *Talinum* spp.). Tenslotte wordt voor de meest onverzadigbare deelnemers in de eerste week van augustus een rondreis door Oostelijk Zimbabwe en naar de ruïnes van Great Zimbabwe gehouden.

Iedereen die geïnteresseerd is in succulenten en altijd al eens zijn of haar geliefde planten in de natuur heeft willen aanschouwen wordt van harte uitgenodigd om volgend jaar naar Zimbabwe te komen. U kan zich aanmelden bij: The convener of Aloe 88, P.O. Box 8514, Causeway, Harare, Zimbabwe; of informatie opvragen bij Kees Boele (tel. 05920-40359).

OPEN-DEUR-DAGEN CACTUSWEELEDE

Cactusweeledge v.z.w. heeft de eer u mede te delen dat 5 van haar leden op 23 en 24 mei a.s. hun deuren voor het publiek open stellen. Deze leden zijn: F. Cuypers, Fonteinstr. 18. F. Moeskops, Steenbakkerslaan 21, L. Maes, Maastr. 8; B. L. van Tulden, Meibloemstr. 10; M. Huygaerts, Steenweg op Oosthoven 39. Allen te Turnhout. Bij M. Huygaerts zijn wegens verbouwing 3000 planten te koop.

SUCCULENTEN VERKOOPDAG AFD. UTRECHT

Voor het eerst sinds lange tijd organiseert de afd. Utrecht een succulentenverkoopdag voor liefhebbers. De beurs is op zaterdag 29 augustus in de botanische tuinen "Fort Hoofddijk" Boedapestlaan, een zijlaan van de Leuvenlaan, Universiteitscentrum "De Uithof" ten oosten van Utrecht.

De beurs wordt buiten gehouden in marktkramen.

Er zal van de bezoekers een klein entreegeld gegeven worden, het bezoek aan de tuin zelf is echter ook zeer de moeite waard.

Reservering kraamruimte:

Gezien de hoge kosten (één kraam kost ons f 30,-) is uitsluitend bij vooruitbetaling te reserveren.

Tarieven:

f 3,50 per strekkende meter, maximaal 3 meter = 1 kraam. Het bedrag kunt u storten op giro 1531910 t.n.v. W.A. Alsemgeest te Montfoort. Inlichtingen tel. 03484-1083. Het verkopen van NATUURIMPORTEN is natuurlijk uit den boze. De botanische tuinen kunt u met de bus 11 en 42 vanaf het centraal station bereiken, halte Leuvenlaan.

De botanische tuin zorgt voor uitgebreide propaganda in de regio.

F. Süpple, Weg langs het Kerkhof 1,
(nabij Kapel i/h Zand),
6045 AN Roermond,
tel. 04750-19389.

Geopend: zaterdag van 11.00 tot 17.00 uur
ma./vr. na tel. afspraak.

epiphytische cactussen, EPIPHYLLUM HYBRIDEN, winterharde vetplanten en geraniums, vetplanten en cactussen. Een geïllustreerde plantenlijst wordt u toegestuurd na overmaking van f 3,25 op giro 3710170, ook verzending is mogelijk. Grote verkoop op 9 mei.

'Open Dag', 2e pinksterdag, maandag 8 juni.

karlheinz uhlig - kakteen

7053 KERNEN I.R. (Römmelshausen)

W.-Duitsland LILIENSTR. 5

UIT DE PLANTENLIJST 1987

	DM	DM
<i>Echinocereus adustus</i>	5,-	10,-
<i>blancii</i>	4,-	5,-
<i>bristolii</i>	6,-	18,-
<i>chloranthus</i>	4,-	20,-
<i>cinerascens</i>	5,-	8,-
<i>delaetii</i>	7,-	25,-
<i>engelmannii</i>	7,-	9,-
<i>fitchii</i>	4,-	15,-
<i>floresii</i>	4,-	15,-
<i>gentryi</i>	4,-	10,-
<i>ledingii</i>	4,-	6,-
<i>morricalli</i>	3,-	4,-
<i>pectinatus</i>	5,-	20,-
<i>pectinatus v. rubescens</i>	7,-	12,-
<i>perbellus</i>	6,-	18,-
<i>roetteri</i>	7,-	20,-

PLANTEN- EN CACTUSBEURZEN "CACTUSVRIENDEN"

Ingevolge het enorme succes van de voorgaande jaren organiseert Cactusvrienden vzw dit jaar twee beurzen.

De eerste in het Cultureel Centrum van Zolder, Dekenstr. 40 op 7 juni van 14.00 tot 18.00 uur.

De tweede in zaal "Kermeta" te Kermt (Hasselt) op 14 juni van 14.00 tot 18.00 uur.

Tafels BF 100,- voor leden, anders BF 200,-.

Tijdig reserveren bij G. Leys, Boomkensstr. 88, B-3500 Hasselt, tel. 011-271612.

JAARVERSLAG DIATHEEK

Gedurende het jaar 1986 zijn in totaal 18 aanvragen verzorgd. Dank zij de belangeloze schenkingen van de volgende leden: Magnin, Strijen; Sterk, Helmond en Supplie, Roermond is het aantal dia's toegenomen tot ca. 2700 stuks.

Een aantal vetplant families is met medewerking van een van de leden op de te naamstelling gecontroleerd.

De uitgaven t.b.v. de Diatheek à f 15,- zijn binnen de begroting gebleven.

H.M.S. Mevissen, diathecaris

GOUDSE CACTUSBEURS ZATERDAG 30 MEI

Ook deze keer wordt de beurs gehouden in de grote zaal van "KUNSTMIN" aan de Boelekade 69 te Gouda.

Het gebouw is gelegen in het centrum van de stad op ca. 5 minuten lopen van het station.

De beurs wordt gehouden van 10.00 tot ca. 15.00 uur.

Naast de schitterende plantentoonstelling zal er ook een tentoonstelling zijn van foto's en postzegels met succulenten.

Gezien de enorme belangstelling raden wij U aan voor het verkopen van planten tafelruimte te reserveren. Het eerste vak is gratis en voor een tweede vak betaalt u f 10,-. Per persoon stellen we maximaal twee vakken beschikbaar.

Alleen bij reservering vóór 15 mei is Uw plaats gegarandeerd!

Het verkopen van natuurimporten wordt door ons niet toegestaan!

De toegang is gratis!

Wij hopen op Uw komst naar Gouda te mogen rekenen om er gezamenlijk een prettige sfeervolle beurs van te kunnen maken.

TOT ZIENS OP 30 MEI!!!

Namens de beurscommissie,
C.A. van der Burg-Boere, secr.

NIUWE LEDEN

Volckaerts Alfred, Wespelaarsebaan 152, 105 B-2980

Boortmeerbeek, België

Vervloet Kris, Beukenlaan 4, 105 B-2508 Kessel, België

Verplancke John, Kuiperbos 6, 105 B-8250 Eernegen, België

Braeckman Julien, Begijnestraat 14, 105 B-9201

Massemen, België

Allards J.H., Fortunahof 65, 6215 RW Maastricht

Walschots P.J., Fortunahof 56, 6215 RZ Maastricht

Wols G., Druivenstraat 127, 2671 SH Naaldwijk

Beukert A., Muiderslotweg 2, 2026 AP Haarlem

Kalse J.H., De Beemd 12, 4907 EP Oosterhout

Hulshorst Th., Goltackers 94, 6931 HE Westervoort

Veen K.A. van der, Hogeweg 135, 1911 GD Uitgeest

Koster J.A.J., Aod Straatweg 83, 2805 GL Gouda

Viegers E., Bergendalseweg 458, 6523 LR Nijmegen

Wilde T. de, Oud Ambacht 155, 9201 VR Drachten

Wachter Celest de, Emiel Vanderueldestr. 33, 105 B-2660

Willebroek, België

Driesen René, Rubenstraat 35, 105 B-2300 Turnhout

België

Fassel Jaques, 42 Rue Bartholdi, 120 68400 Riedisheim

France

Hermans A.J.G., Callenburgstraat 19, 3134 GA Vlaardingen

Bojidar Jwanov, Zool. Instit. Bul. Ruski, 999 1000 Sofia

Bulgarije

Hochstatter Frits, Feldstrasse 61, 125 D-6800 Mannheim
B.R.D.

Kok L., Beatrixstraat 17, 7016 ZK Ter Borg

Otten H., Geestweg 12, 2671 EC Naaldwijk

Knippels, Dijkgraaf 4-138, 6708 PG Wageningen

Kees J.G., Van der Werfstraat 41, 5622 KA Eindhoven

Smit G.J., Dr. Berlagelaan 68, 5622 HD Eindhoven

Karten E., Herengracht 200, 1506 DS Zaandam

Mak J., Atjehstraat 14, 2585 VK Den Haag

Hooymans H.J., Timmerwerf 40, 1601 LZ Enkhuizen

Deugd P. de, Ger. ter Borchstraat 21, 4703 NK Roosendaal

Verelst R., Advocaatstraat 20, 105 B-2650 Boom-België

Strik-Pistor Mevr. A.A., Mauvekant 15, 8072 JL

Nunspeet

Verschoor E., De Schaapherderstr. 13-3, 1061 GP

Amsterdam

Witvrouwen-Laeremans mevr., Koninkrijk 66, 105 D-2421

Herentals-België

Willem Marino, Arduinstraat 12, 105 B-9000 Gent-België

Mortier P. de, Pr. Margrietstraat 47, 1111 EE Diemen

Harmen Mirjam, Bergstraat 258, 6811 LH Arnhem

Frerichs Monika, Hombachstr. 46, 125 D-2803 Weyhe-

B.R.D.

Withers E.W., 45 Glebe Crescent Rugby, 181 CV22HG

Warwickshire-England

VRAAG EN AANBOD

Opgaven voor het mei-nummer moeten vóór 15 april bij de heer **Fr. van Leeuwen, Postbus 2706, 5902 MA Venlo** zijn. Leden van Succulenta mogen per jaar éénmaal gratis een advertentie zetten in deze rubriek. Alleen advertenties de hobby betreffende worden opgenomen.

Emiel en Maria van Gompel, Langedreef 40 te Averbode (België) houden open-deur-dagen op 2 en 3 mei a.s. van 9-19 uur. Iedereen van harte welkom.

De fam. Deltocht, Raafuinweg 15 te Ravels (België), tel. 014-655810, houdt open-deur-dagen op 1, 2 en 3 mei a.s. Allen hartelijk welkom.

Te koop: Cactussen- vetplanten en tuinplanten t.b.v. het gehandicapte kind, op 25 april 1987, o.a. stapelia, sedums, chamaecereus, trichocereus enz. bij **M. de Geus**, Burg. Sterkplein 8, Nieuwe Tonge.

Te koop gevraagd: Agaven van de soorten -albicans, -albopicta, -amarica var. striata. Mevr. Vliegers, tel. 080-222364.

Te koop: aluminium kas, breed 260 cm, lang 1100 cm, compleet met verw., 2 lagen plantentafels en werktafel. Prijs nader overeen te komen. **J. Biesheuvel**, Lakerveld 89, Lexmond, tel. 03474-1718 (niet op zondag).

Ik ben verzamelaar van cactussen en vetplanten, 35 jaar oud en leraar. Ik wil graag in de duitse taal corresponderen met een cactusliefhebber(-ster). **Vojtech Schmiedt**, Mladost 10, Medzev 044 25, Tsechoslowakei.

Uitpuilende hobbykas met minstens 800 soorten cactussen en vetplanten van 1 tot 5 jaar oud, alles op eigen wortel en zelf gezaaid, moet voor de helft weg. Prijzen bij bezoek n.o.t.k. **Nic Berkhout**, Meidoornstr. 9, Schipluiden. Let op! Kas, Gaagweg 15a, Schipluiden. Bezoek alleen zaterdags 10-16 uur na tel. afspraak, 01738-8882.

Te koop: jaargangen Succulenta 1968, 71, 74, 77, 78, 1979 nr. 1 t/m 4, 1981 nr. 2. Jaargangen Cactus 1968 t/m 1974. Ook wel ruilen tegen jaargangen van Kuas. Gevraagd nr. 2 van Succulenta 1965 en literatuur betreffende Sulcorebutia's. **E.H. Strating**, Vaartweg 26, 8311 AA Espel. Tel.: 05278-1495.

Te koop: Euphorbia stellata, -silenifolia, -globosa, -gorgonis, -squarrosa, -trichdenia, -crispa. Fockea edulis. Cotyledon reticulata, -paniculata. Kedostris africana. Brachystelma barberiae, -foetidum. Pterodiscus speciosus. Pachypodium bispinosum. Raphionachme burkii. Boöphane disticha en knolvormige Pelargoniums. **P. Kooijman**, Chrysantstraat 90, 3333 EC Zwijndrecht (078-123780).

BLOEMEN- EN PLANTENTUIN

FAM. VAN DONKELAAR
LAANTJE 1 WERKENDAM TEL. 01835-1430
ZAAISEL MISLUKT???

Vraag onze uitgebreide zaadlijst van cactus-
sen, vet- en andere planten gratis aan.

Astroloba bullulata

breedste gedeelte 10-15 mm breed, diepgroen tot lichter blauwgroen, vooral de jongere bladeren iets berijpt; onderzijde naar de punt toe scherp gekield, op de onderzijde veel donkergroene nerven overlans zichtbaar; randen en kiel iets verdikt, zeer fijn gekarteld, glanzend, bladkleurig tot lichter. Bloemstengel 15-25 cm lang; bloemen ei-urnvormig; bloembuis zeshoekig, 7-10 mm lang, diameter 2,5-4 mm aan de basis, in het midden doorsnede 1 mm minder tot 1 mm meer, aan de keel tot 2 mm samengeknepen, op de hoeken sterk opgeblazen, dit weefsel glad tot iets gegolfd, daartussen sterk gegroefd. Bloembuis wit met groene lengtestrepen. Bloemslippen geel, nooit wit of roomkleurig, 1,5-3,0 mm lang, 1,5-3,0 mm breed, opgericht tot afstaand, de buitenste 3 soms teruggekromd.

Verspreiding: Uniondaledistrict, Oudtshoorndistrict.

Levende exemplaren gezien:

57SF00592, Herre 10a, Warmwaterberg, Kleine Karroo (BID); 57SF00578, Herre 7891, Kommadagga, okt. 1955 (BID); 57SF00391, Herre 7850, tussen Oudtshoorn en Willowmore (BID); 57SF00387, idem (BID).

Literatuurgegevens vindplaatsen:

Uniondale weg, Uniondale, Herre 5703, leg. juli 1935; farm Hoekplaas, N. van Uniondale, Reinecke 16; 2 km O. van Prince Albert, van Jaarsveld s.n.; 6 km van Prince Albert, aan de weg naar Klaarstroom, Reinecke 46.

Herbarium:

Coll. Uitewaal, Herre 5703, bloemstengel (holotype) & foto's typeplant (WAG); Groen 3, 57SF00592 (WAG); Groen 32,37, 57SF00578 (WAG).

***Astroloba herrei* Uitew. cv. *Dodsoniana* stat. nov.**

Astroloba dodsoniana Uitew., Desert Plant Life: 29, 30 (1950); Jacobsen, Handbuch der sukulenten Pflanzen I: 298 (1954) & Sukkulentlexikon: 99 (1970); Pilbeam, Haworthia and Astroloba: 151 (1983).

NEOTYPE: Groen 19, 57SF00392, coll. Uitewaal, herkomst J.W. Dodson, Ap. 015, jan. 1948 (WAG).

Haworthia dodsoniana (Uitew.) Parr, Bull. A.S.P.S. 6: 148, 195 (1971); Scott, The genus Haworthia: 143 (1985).

* Het neotype van *Astroloba dodsoniana* is tevens het standaardexemplaar voor de cultivar-naam '*Dodsoniana*'. Zie voor een discussie over standaardexemplaren Brickell (1986).

Beschrijving

Afwijkend: Bladeren licht grauwgroen tot witachtig, met wasachtige laag bedekt, nerven aan de bladonderzijde nauwelijks zichtbaar. Planten forser.

Levende exemplaren gezien:

57SF00392, J.W. Dodson, San Carlos, Californië, Ap. 015 (BID); 57SF00276, J.R. Brown, Pasadena, Californië, Ap. 31 (BID); 84SF01126, Plantentuin Gent, België.

Herbarium:

Groen 19, 57SF00392, neotype, J.W. Dodson, Ap. 015 (WAG); Groen 24, 57SF00392 (WAG).

Astroloba muricata nom. prov.

Gebaseerd op: Reinecke 18 Montaguëdistrict, aan het einde van de Baden weg (BOL).

Voor deze soort ten onrechte gebruikte namen:

Aloe aspera sensu Salm-Dyck, Cat. Rais.: 7 (1817), Monogr. gen. Aloes §3 fig. 1 (1840), non Haworth, Trans. Linn. Soc. 7: 6 (1804); W.T. Aiton, Hort. Kew. ed. 2: 299 (1811); Sprengel, Syst. Veg.: 69 (1825); Roemer & Schultes, Syst. Veg. 7: 651 (1829).

Aprica aspera Haw. sensu Haw., Suppl. Pl. Succ.: 63 (1819) var. a & var. b (excl. vegetatieve delen), non Willd., Mag. Ges. Naturf. Freund. Berl. V: 274 (1811); Baker, J. Linn. Soc., Bot. 18: 218 (1880) var. *aspera* & *major*, Flora Cap. 6: 332 (1896); Berger, Pflanzenreich 38: 116 (1908) var. *aspera* & *major*; Uitewaal, Succulenta: 13 (1939); Brown, Cact. Succ. J. (Amer.) 12: 19 (1940).

Astroloba aspera (Haw.) Uitewaal, var. *aspera* & *major*, Succulenta: 53 (1947); Jacobsen, Handbuch der sukkulenten Pflanzen: 297 (1954) & Sukkulentenlexikon: 98 (1970); Bayer, The new Haworthia Handbook: 4,7 (1982); Pilbeam, Haworthia and Astroloba: 148 (1983).

Astroloba rugosa Reinecke nom. prov. ined.; Pilbeam, Haworthia and Astroloba: 148 (1983).

Haworthia aspera Haw. sensu Parr, Bull. A.S.P.S. 6: 195 (1971) non *Haworthia aspera* Haw., Syn. Pl. Succ.: 90 (1812).

Ingevoerd in 1795 door Fr. Masson.

Taxonomische bijzonderheden

De identieke beschrijvingen van Haworth (1804) van *Aloe aspera* en *Haworthia aspera* (1812) kunnen geen betrekking hebben op een *Astroloba* species. In beide publicaties wordt een drierijige bladstand genoemd, die wel bij *Haworthia* wordt gevonden, maar ontbreekt bij *Astroloba*, dat een vijfrijige bladstand heeft. Het is dan ook niet verwonderlijk dat bloemgegevens in de diagnose ontbreken. Haworth (1819) beschrijft *Aprica aspera* weer als drierijig, maar met de kenmerkende *Astroloba*-bloemen. Laatstgenoemde publicatie is hierdoor gedeeltelijk gebaseerd op ander materiaal dan *Aloe aspera* (Haworth, 1804). Haworths "aspera" is waarschijnlijk een synoniem van de hierop sterk gelijkende *Haworthia nigra* (Haw.) Baker (Reinecke 1965, Bayer 1982).

Reinecke beschrijft de *aspera*-elementen die niet synoniem zijn met *Aloe aspera* Haw. (1804) als *Astroloba rugosa*. Deze naam is echter minder geschikt wegens het bestaan van *Haworthia rugosa* (Salm-Dyck) Baker. Bij een eventuele samenvoeging van beide geslachten, zoals Parr (1971) voorstaat, geeft dit problemen.

De variëteit *Aprica aspera* var. *b* van Haworth (1819) moet beschouwd worden als een iets afwijkende vorm en heeft geen taxonomische betekenis.

Beschrijving

Stengels rechtopstaand, 10-20 cm lang. Bladeren hard, stijf, de punt vaak teruggebogen, 1,2-2,5 cm lang, 1,2-1,5 cm breed op het breedste gedeelte, lichtgroen tot roodachtig, tuberkels altijd aanwezig, bladkleurig, talrijk, tot

0,5 mm diam., onregelmatig en min of meer in rijen in de lengte verspreid; epidermiscellen van de buitenrand aan de onderzijde en de bovenste helft van het blad, bol, vaak met papillen; bladonderzijde niet gevlekt. Bloemen 7-12 mm lang, bloembuis glad, aan de basis 2,5-3,5 mm diam., naar boven toe iets versmald, crème tot lichtgroen met donkerder middenerven. Bloemslippen crème tot wit, 1,5-2 mm lang, stomp.

Verspreiding Kaapprovincie: Montague-, Ladismithdistrict.

Levende exemplaren gezien:

57SF00237, Herre 7840, Montague 1948 (BID); 57SF00397, Herre 7672, Steytlerville (BID); 57SF00399, Herre 5206, Kleine Karroo, Phisante Fontein (BID); 85SFC0604, Aleva 8504, Brandrivier (vanaf Barrydale) (WAG); Laingsburg, 76/318 (BG Stellenbosch); 790987, coll. Uitewaal (WAG).

Literatuuropgaven vindplaatsen:

Kleine Karroo, Herre 7854, leg. H. Rosenbroeck; Herre 1 Barrydale,; Vaalkop, Calitzdorp; Langs de Badenweg, Reinecke 17, 18, 59; langs de Petersfonteinweg, Reinecke 19, 20; bij de farm Brakwater langs de Dobbelaars Kloofweg, Reinecke 21, 22; 3 km W. van Montague, Reinecke 23; bij de farm Rietvlei no. 2, Reinecke 50a; ongeveer 32 km Z. van Ladismith langs de oude Barrydaleweg, Reinecke 2; bij de farm Rietvlei langs de Laingsburg-Sevenweekspoortweg.

Herbarium:

Groen 11, coll. Uitewaal, afkomstig van B. Carp, Kaapstad, 1961. 01.3 (WAG); Groen & Aleva 112, Laingsburg, 76/318, BG Stellenbosch (WAG).

(wordt vervolgd)

* *
*

Het geslacht *Matucana* Br. & R. (VIII)

R. BREGMAN, A. MEERSTADT, P. MELIS en A.B. PULLEN

Matucana paucicostata Ritter, *Taxon* 12 (3), p. 124 (1963)

(*paucicostata* = met weinig ribben)

Synoniemen: *Submatucana paucicostata* (Ritt.) Backbg., *Descr. Cact. Nov.* III, p. 14 (1963)

Borzicactus paucicostatus (Ritt.) Donald, *The Nat. Cact. & Succ. Journal* 26 (1), p. 10 (1971)

Borzicactus paucicostatus fa *robustispinus* Donald & Lau, *The Nat. Cact. & Succ. Journal* 26 (3), p. 71 (1971)

Tot *M. paucicostata* behoren de niet-geldig beschreven namen:

Submatucana paucicostata var. *curvispina*

Submatucana caespitosa

Submatucana huaricensis

Submatucana huarinensis

Submatucana paucispina

Submatucana senile

Submatucana senilis

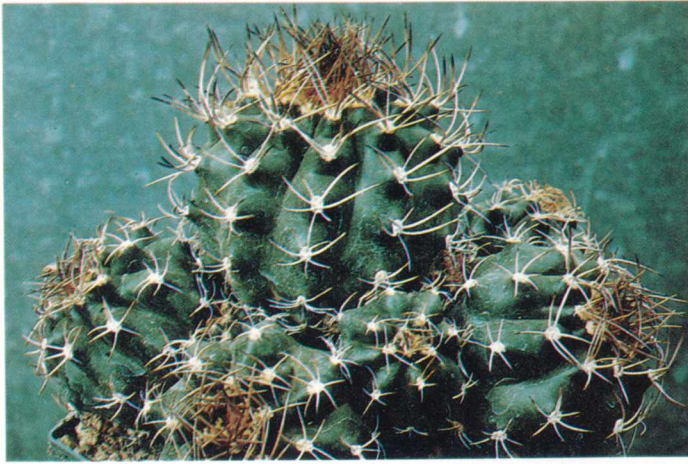
Submatucana spec. Llamellin

Zeer waarschijnlijk behoren tot *M. paucicostata* eveneens de niet-geldig beschreven namen:

Submatucana eriodisa

Submatucana eriodisa var. *echinata*

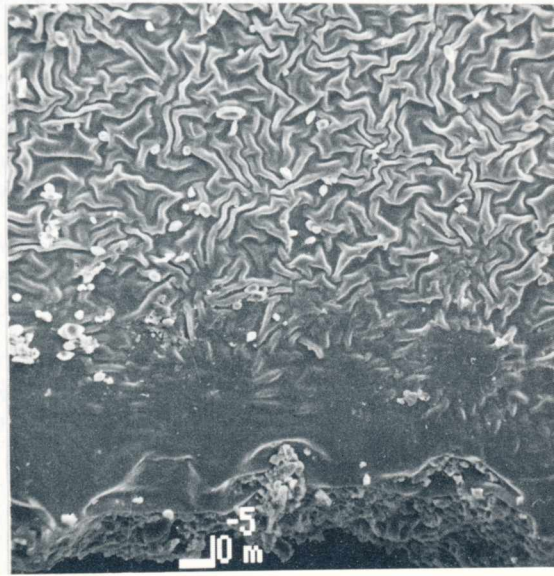
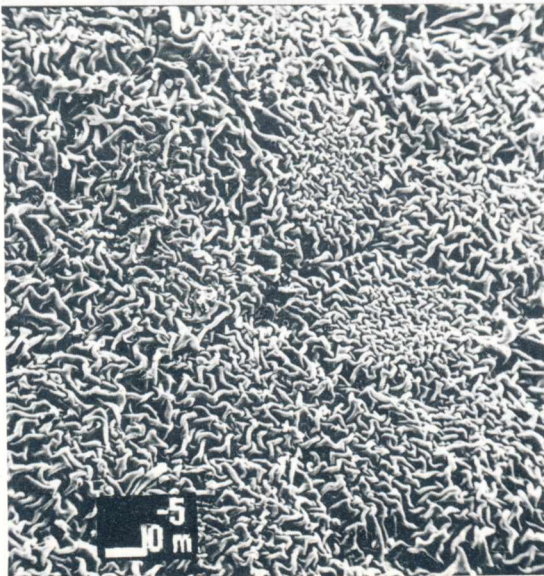
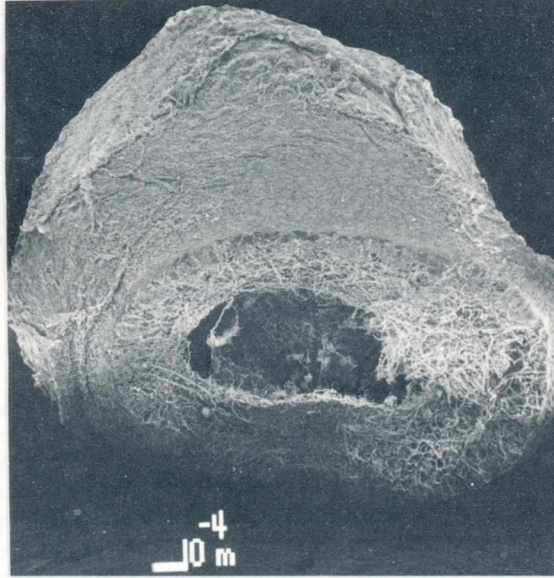
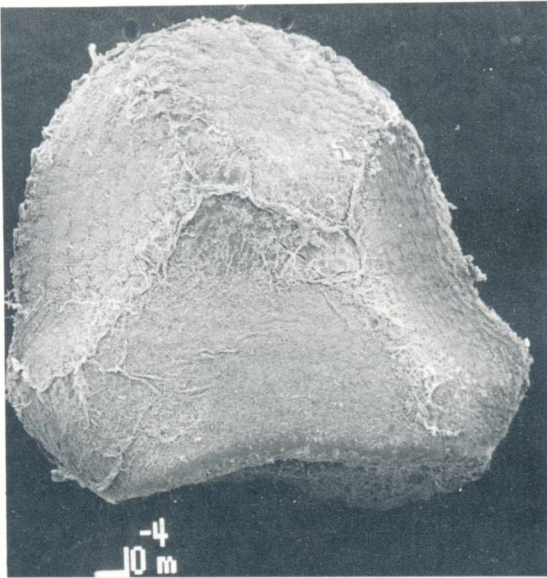
Submatucana turbiniformis

2	
5	6
7	8

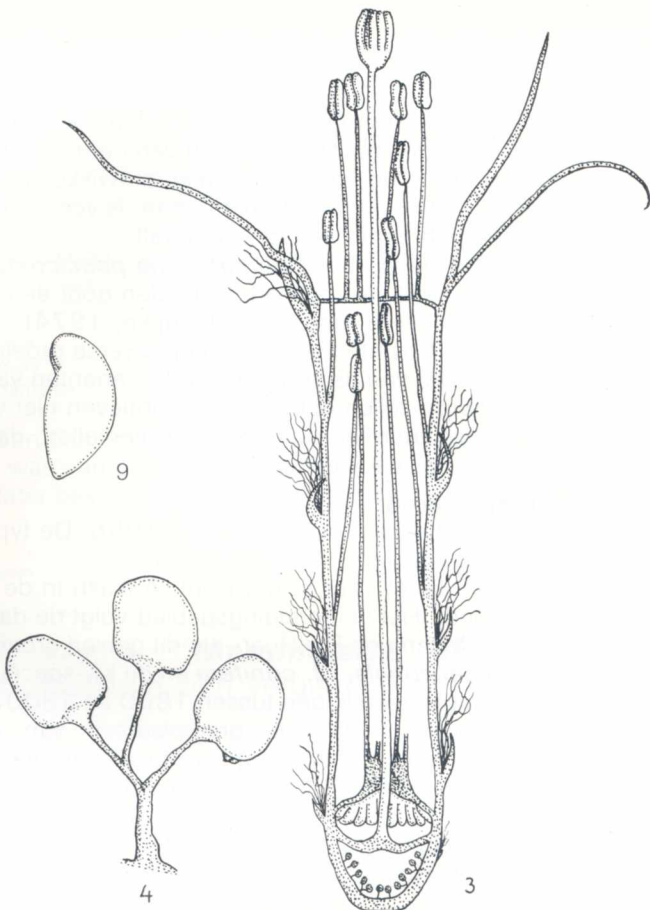
1. *Matucana paucicostata*, cultuurplant, Foto P. Melis
2. *Matucana paucicostata*, importplant in de Botanische tuin van Heidelberg, BRD Foto R. Bregman
3. *Matucana paucicostata*, lengtedoorsnede van de bloem
4. idem, zaadknoppen
5. *Matucana paucicostata*, SEM-opname van het zaad, zijaanzicht, vergroting 50x
6. onderaanzicht, vergroting 55x
7. testacellen in de apikale zone, vergroting 500x
8. testacellen aan de onderzijde, vergroting 550x
9. *Matucana paucicostata*, embryo

Tekeningen en SEM-opnamen: R. Bregman

1

Beschrijving

(Naar literatuurgegevens en eigen waarnemingen)

Lichaam donkergroen; bolvormig tot ovaal, 4-7 cm breed, 7-15 cm lang; sterk spruitend aan de basis; korte dikke penwortel. Ribben 7-11, breed, recht, verdeeld in kegelvormige tuberkels. Areolen rond tot ovaal, 2-3 mm lang, grijs, 10-15 mm van elkaar verwijderd. Bedoorning in nieuwgroei roodbruin, later grijs wordend; gekromd, buigzaam; randdorens 4-8, 5-30 mm lang; middendorens 0-1, tot 30 mm lang.

Bloem 6 cm lang, bij volle anthese 3 cm breed, iets scheef naar buiten gebogen; karmijnrood. Bloembuis 6 mm dik, wit behaard. Nektarkamer 1 mm hoog, 4 mm breed, afgesloten door een diafragma dat gevormd wordt door de basis van de primaire meeldraden. Honingklieren geel, aan de onderzijde van het diafragma. Helmdraden purper; helmhokken oranje; primaire meeldraden aan de basis ca. 5 mm vergroeid, de stamper als een manchet omvattend. Stamper rood; stempellobben 4-5, ca. 2 mm lang, groen.

Vrucht groen, ca. 8 mm lang en ca. 11 mm breed.

Zaad dofzwart met onregelmatige, geelbruine arillus-resten; 1,0-1,4 mm breed, 1,1-1,3 mm hoog, 0,7-1,2 mm dik; ventraal niet verbreed, dorsaal iets verbreed. Hilum breed ovaal; hilumweefsel bleekgeel, aan de hilumrand, zodat in het midden 1 ovaal of 2 ronde gaten aanwezig zijn. Testacellen licht gebobbeld met sterk geplooid cuticula. Embryo peervormig, iets krom.

Nomenclatuur

Matucana paucicostata is een variabele soort. Ritter heeft slechts één fenotype beschreven uit een extreem variabele populatie (Donald, 1979). Het

type is onder nummer FR 597 gedeponneerd in het herbarium te Utrecht. De forma *robustispina*, die zich van het type onderscheidt door een groenere epidermis en langere, sterker ontwikkelde, dorsen verdient ons inziens niet de status van apart taxon, maar is veeleer ook een fenotype, dat binnen de variatiebreedte van de soort valt.

Hetzelfde geldt voor *Submatucana paucicostata* var. *curvispina* n.n., die zich van het type zou onderscheiden door een groenere epidermis en meer geprononceerde tuberkels (Skarupke, 1974).

Knize heeft planten verzameld op diverse groeiplaatsen binnen het verspreidingsgebied van de soort en allerlei varianten van namen voorzien. Aan deze handelwijze zullen commerciële motieven niet vreemd zijn. Al deze ongeldige namen (nomina nuda) kunnen vervallen, daar deze planten slechts vormen van *M. paucicostata* zijn.

Verspreiding

Ritter heeft deze soort ontdekt in 1956. De typevindplaats is Rahuapampa, Prov. Huari, Dept. Ancash, Peru.

De soort komt voor in het Dept. Ancash in de provincies Huari en Antonio Raymondi. Het verspreidingsgebied volgt de dalen van de rivieren Rio Pushca, Rio Mosna en Rio Huari. (In dit gebied groeien ook *Matucana oreodoxa*, *M. comacephala*, *M. crinifera* en de KK-species *M. lutea* en *M. luteispina*.)

De groeiplaatsen liggen tussen 1800 en 2800 m boven zeeniveau, hetgeen veel hoger is dan de groeiplaatsen van de andere soorten uit de paucicostata-groep. Overigens zijn wij van mening, dat de door Knize in zijn veldnummerlijsten opgegeven hoogtes veelal niet kloppen. In meer dan de helft van de gevallen wordt een te hoge vindplaats opgegeven.

M. paucicostata is ook aangetroffen aan de overzijde van de Rio Maranon, in het Dept. Huanuco. Over de omvang van deze populatie is nog weinig bekend.

Lau geeft als groeiplaats op: Tussen Huari en de Rio Pushca. De opgegeven hoogte, 288 m, berust ongetwijfeld op een zetfout. Knize geeft o.a. als groeiplaats San Marcos, 2800 m; Huari, 2500 m; Aczo, Prov. Antonio Raymondi, 2800 m en Llamellin, 1800 m. Voor de forma *robustispina* wordt eveneens "Rio Pushca, 2800 m" opgegeven.

Veldnummers

Hieronder volgt een overzicht van de veldnummers, die gebruikt zijn voor tot *M. paucicostata* behorende planten, met daarbij de namen, waaronder ze in omloop gebracht zijn. (FR = F. Ritter; L = A. Lau; DM = De Munter en KK = K. Knize.)

FR	597	<i>Matucana paucicostata</i>
DM	29	<i>Matucana paucicostata</i>
L	187	<i>Borzicactus paucicostatus</i> fa <i>robustispinus</i> (Dept. Ancash, Prov. Huari, Rio Pushca, 2800 m)
KK	720	<i>Submatucana turbiniformis</i>
KK	728	<i>Submatucana turbiniformis</i> (Llamellin, 1800 m)
KK	754	<i>Submatucana spec.</i> Llamellin (Llamellin, 2000 m)
KK	754	<i>Submatucana senile</i>
KK	754	<i>Submatucana senilis</i>
KK	755	<i>Submatucana paucicostata</i> (San Marcos, 2800 m)
KK	791	<i>Submatucana paucicostata</i> var. (Huari, 2500 m)
KK	1317	<i>Submatucana caespitosa</i> (Huari, 2500 m)
KK	1431	<i>Submatucana eriodisa</i> var. <i>echinata</i>
KK	1450	<i>Submatucana huarinensis</i>
KK	1471	<i>Submatucana paucicostata</i> var. (Aczo, Prov. Antonio Raymondi, 2800 m)
KK	1591	<i>Submatucana eriodisa</i>
KK	1768	<i>Submatucana paucicostata</i>
KK	1777	<i>Submatucana spec.</i> (Llamellin)

De meeste namen uit de lijsten van Knize moeten als nomen nudum (ongeldige naam) aangemerkt worden. Bovendien wordt er door Knize weinig zorgvuldig met namen en veldnummers omgesprongen; hetzelfde nummer wordt soms onder verschillende namen in omloop gebracht.

Door de Firma Köhres zijn in de afgelopen jaren zaden verkocht van planten, die zonder twijfel als *M. paucicostata* mogen worden aangemerkt, maar onder een andere aanduiding verspreid zijn:

Köhres 2289 *Submatucana paucispina*
Köhres 2294 *Submatucana huaricensis*
Köhres 3773 *Submatucana spec. Llamellin*

Tot slot: "caespitosa" was een provisorische naam voor een paucicostata-vorm (KK 1317). Hutchison was van plan de aanduiding caespitosa te gebruiken voor de planten, die later beschreven zijn als *Borzicactus madisoniorum* var. *pujupatii*.

Corr.adres: Beatrixlaan 10, 7711 KG Nieuwleusen

(Wordt vervolgd)

*
* *

Mammillaria candida Scheidw.: "**Mammillaria**" of "**Mammilloidia**" Heeft Buxbaum zich vergist? (I)

HELMUT ROGOZINSKI

Over wat onder *Mammillaria candida* verstaan moet worden is men het onderling volledig eens. Omstreden is echter nog de inpassing in het geslacht *Mammilloidia* Buxbaum (bij Hunt als ondergeslacht; 1977).

Het geslacht *Mammilloidia* werd door Buxbaum op basis van een wezenlijk kenmerk van de door hem onderzochte zaden van *M. candida* opgesteld (Buxbaum 1951). In zijn beschrijving van het zaad noemt hij de duidelijk knobbelige testacellen die bij andere *Mammillaria*-zaden niet voorkomen en trekt hieruit de conclusie dat "candida" geen *Mammillaria* kan zijn. Hij ziet haar meer als een van de overige *Mammillaria*'s afgebogen ontwikkeling en als de verbinding naar *Neolloydia*.

Buxbaum schrijft: "De ontwikkelingslijn *Thelocacti* Buxbaum wordt gekarakteriseerd door een knobbelige verdikking van de buitenste cellen van de zaadschil (gemeenschappelijk kenmerk van de ontwikkelingstak I = Ramis I); de navel is sterk verdiept, bij *Thelocactus* een reusachtige krater, bij *Neolloydia* iets samengetrokken. Een perisperm is bij de hoger ontwikkelde soorten niet meer aanwezig. Het zaad is voor alle rangen zwart of tenminste zeer donker (*Ancistrocactus*-lijn).

In dit kenmerk wijken alle geslachten uit deze ontwikkelingstak zo sterk van de beide andere ontwikkelingstakken (Ramis II en Ramis III) af, dat het aanwezig zijn van een knobbelige zwarte testa (zaadschil) bij een *Mammillaria* zonder twijfel aangeeft dat de betreffende soort geen *Mammillaria* kan zijn. Tot deze "*Mammillaria*'s" behoort in de allereerste plaats - tegelijk als verbinding tot *Neolloydia* - de voormalige *Mammillaria candida*.

Het zaad van deze soort kan men gemakkelijk aanzien voor dat van een *Neolloydia*. Het is licht gekromd, om het verdiepte hilum (navel) iets verengd en gladder, verder grofknobbelig. Het embryo is eivormig, een perisperm ontbreekt volledig.

Ik koos deze soort derhalve als type van het noodzakelijk geworden nieuwe geslacht *Mammilloidia* F. Buxbaum".

Verder:

"Qua bedoorning niet duidelijk verschillend van *M. candida* is *M. ortiz-rubiona*. Bij deze heeft het zaad echter een verdere ontwikkeling doormaakt overeenkomstig die bij andere cactus-lijnen met een knobbelige testa. De knobbelige testacellen, die zich qua vorm volledig bij die van *M. candida* aansluiten, zijn sterker afgevlakt en bezitten een glanzende oppervlakte. Daardoor lijkt het zaad glad en glanzend. Daar echter oorspronkelijk toch knobbels aangelegd zijn en deze vlakke bobbels in de hoeken niet dicht tegen elkaar aan komen, ontstaan tussen hen kleine groefjes. Dit leidde tot de foutieve aanduiding: groefvormig aangezet in rijen (pitted in rows, Craig). De echte groefjes bestaan echter uit een verdieping van de niet-verdichte buitenwand van de testacellen, waarvan de radiale wanden sterk verdikt zijn, en dit berust dus op een totaal verschillend type. Ik heb deze vorm van putjes derhalve als tussengroefjes (Engels "spotted") aangeduid. Het behoort dus bij het knobbelige (Engelse "verrucose") testatype. Daarom is dus ook "Mammillaria"ortiz-rubiona een Mammillojdia".

Het was een handicap dat het van Frič afkomende zaadmateriaal met de knobbelige testa waaraan Buxbaum zijn onderzoekingen deed niet meer wilde kiemen. Zo kon het definitieve bewijs dat het hier inderdaad ging om zaad van *M. candida* niet geleverd worden (Krainz 1961).

Ook kon de verdenking dat Buxbaum zaadmateriaal verwisseld heeft nooit helemaal ter zijde gelegd worden.

Deze nimmer geleverde bewijzen waren voor Riha en Riha 24 jaren later de aanleiding de echtheid van de door Buxbaum onderzochte zaden te betwijfelen (Riha en Riha 1975); ook Shurly (1956) en Backeberg (1961) hadden dit reeds geuit. Riha en Riha onderzochten zaad van *M. candida*-planten uit Tamaulipas, San Luis Potosi en Saltillo, Coahuila, alsook zaad van *M. candida* uit verschillende Europese verzamelingen. Zij vonden steeds alleen maar de bekende, goed vastgelegde gladde zaadvorm en concludeerden hieruit "dat er waarschijnlijk niet een andere vorm van *M. candida* met afwijkende morfologie en anatomie bestaat".

Verder zeggen zij:

"De afbeelding (afgedrukte tekening in zijn werk) (hier wordt Buxbaums artikel bedoeld; opmerking van de auteur) geeft een zo afwijkend beeld van het uiterlijk in vergelijking met dat van de door ons onderzochte monsters dat we er mogelijk vanuit moeten gaan dat zijn zaadmateriaal verwisseld is".

Hunt (1977) vermeldt evenwel, dat de zaden van de typesoort *M. candida* (typesoort van zijn ondergeslacht Mammillojdia) onder de lichtmicroscop er uitzien als glanzend zwart met een gladde, mozaïekvormige of knobbelige testa. Hij trekt echter de bewering van Riha en Riha, dat er waarschijnlijk geen ander type van *M. candida* met afwijkende morfologie en anatomie bestaat, met geen woord in twijfel. Hij bekritiseert uitsluitend de door Riha en Riha getrokken conclusies aangaande de rechtvaardiging van het geslacht Mammillojdia. Dus moet aangenomen worden dat Hunt de knobbelige zaadvorm van *M. candida* niet kent.

De vraag rijst: Heeft Buxbaum zijn theorie met betrekking tot het geslacht Mammillojdia op foutief zaadmateriaal opgebouwd?

Ja en neen.

1	
3	2
4	

1. *Mammillaria candida* bij Menchaca
2. idem
3. *Mammillaria candida* bij Miquihuana, Tamaulipas; helmraden rood, stempel groen
4. *Mammillaria candida* bij Jaumave, Tamaulipas, samengroeiend met *M. klissingiana*

In één opzicht vergiste hij zich: namelijk daarin, dat hij de door hem onderzochte geknobbelde zaden als specifiek beschouwde voor *M. candida*, daarbij *M. ortiz-rubiona* (H. Bravo) Werd., waarvoor hij gladde zaden aangeeft, niet meerekenend. In feite hebben echter alle bekende populaties van *M. candida* uit Queretaro, Tamaulipas, Nuevo Leon, San Luis Potosi, tot Saltillo en Ramos Arispe, Coahuila de goedbekende gladde *M. candida*-zaden.

Echter, de *M. candida* met de geknobbelde zaden waarop Buxbaum zijn geslacht *Mammilloidia* grondvestte en waarvan het bestaan door zo vele autoriteiten ter discussie werd gesteld, is geen fantoom. Wij hebben deze *M. candida* bij veldstudies in de Sierra Parras, Coahuila, in de omgeving van Menchaca, in maart 1986 teruggevonden.

Aachenerstrasse 748-750, D 5000 Keulen 41 (Müngersdorff)

(slot volgt)

*
* * *

BOEKBESPREKING

Lithops - Lebende Steine

Onder bovenstaande titel is van de hand van Rudolf Heine bij Neumann Verlag Leipzig te Radebeul een boekje verschenen, dat voor de liefhebber van het geslacht *Lithops* een welkome bron van informatie zal zijn.

In 176 bladzijden, waaronder 50 met 95 kleurenfoto's, wordt een duidelijke uiteenzetting gegeven van wat onder *Lithops* moet worden verstaan, waar deze planten en onder welke omstandigheden zij in hun vaderland - Namibië en de Republiek Zuid-Afrika - groeien, alsmede uitgebreide informatie over de cultuur en de vermeerdering. Het boekje is gedrukt op goed papier; de foto's zijn merendeels van zeer goede kwaliteit en geven een duidelijk beeld van de verscheidenheid der kleuren en groeivormen, alsmede de tekening en de structuur van de oppervlakte. Een aantal zeer duidelijke tekeningen vormt een functionele ondersteuning van de tekst.

De beschrijving der soorten wordt voorafgegaan door drie determineertabellen: de in 1964 in Wageningen gepubliceerde tabel van onze landgenoten De Boer en Boom, een meer eenvoudige tabel van de Engelse botanicus Brian Fearn en de tabel, die Boom in 1971 in ons tijdschrift heeft doen opnemen.

Met de tabel van Fearn kan men de soorten op naam brengen, niet echter de vele tientallen variëteiten. De meest uitgebreide is de eerstgenoemde, die ook geschikt is om de variëteiten te localiseren. De tabel van Boom is een zgn. synoptische tabel, waarmee primair de soorten kunnen worden bepaald, maar waarmee gebruik makende van de beschrijvingen der soorten ook de variëteiten gedetermineerd kunnen worden.

Sinds 1971 is er - hoe kan het haast anders - in de naamgeving nogal wat veranderd. Cole en Fearn hebben een groot aantal publicaties op hun naam staan, van Cole verspreid over verschillende periodieken, van Fearn o.a. in het in 1981 uitgegeven "*Lithops handbook*". Vele soorten zijn door hen teruggebracht tot variëteiten of synoniemen en omgekeerd.

Heine geeft geen verantwoording van de gevolgde botanische indeling. Uit de beschrijving der soorten blijkt, dat hij De Boer en Boom gevolgd heeft met de mutaties in de naamgeving, die aangebracht zijn door Cole en Fearn. Tussen de beschrijving der soorten staat een fors aantal ongeldige soorten en variëteiten met daarachter een duidelijke verwijzing naar de beschrijving onder de thans geldige naam. De Boer en Boom beschrijven, afgezien van de variëteiten 47, Fearn 35 en Boom 41 soorten. Heine zelf komt tot 38 soorten, waaronder *Lithops naureeniae*, die in geen der tabellen voorkomt en in 1980 door Cole beschreven is. Op een enkele uitzondering na zijn alle soorten een of meerdere malen afgebeeld.

Het boek is kennelijk geschreven voor de geïnteresseerde liefhebber en gezegd moet worden dat deze voor ± f 36,00 (inclusief verzendkosten) waar voor zijn/haar geld krijgt.

Het bevat een beschrijving van de geschiedenis van het geslacht en bijzonderheden van de auteurs, degenen dus die de eerste beschrijving van een nieuwe soort hebben gepubliceerd. Voorts een uitgebreid literatuur-overzicht en natuurlijk een index.

Een boekje dat de aanschaffing dubbel en dwars waard is.

Aat de Vries

Minstreellaan 10, 3525 GR Utrecht

BOEKBESPREKING

Monografie rodu *Gymnocalycium* door Dr. Bohumil Schütz, 150 pagina's, 24 kleurenfoto's en 24 zwart/wit foto's, 24x16,5 cm, Tsjechische taal. Uitgave van Vydal Klub Kaktusaru Astrophytum Brno (CSSR), 1986.

De in engere kring van op het geslacht *Gymnocalycium* gespecialiseerde liefhebbers al lang tegemoet geziene monografie van de Gymno-mentor Bohumil Schütz is verschenen.

In 3 pagina's wordt een beknopt overzicht gegeven van de wordingsgeschiedenis van het geslacht en de hoogpunten in de zoektochten en aansluitende beschrijvingen. Eveneens wordt kort ingegaan op de ecologische omstandigheden op de natuurlijke groeiplaatsen en de cultuur van deze planten.

De indeling van het geslacht in secties met diagnoses geschiedt volgens het systeem Schütz; aansluitend volgt een lijst tot welke sectie de soorten behoren (met geen woord wordt gerept over het andere gangbare systeem van zaadclassificatie binnen dit geslacht, nl. dat volgens Buxbaum).

Het overgrote deel (126 pag.) beslaat een alfabetische beschrijving van de soorten en variëteiten met bij elk taxon een commentaar. Tot slot volgen 10 pagina's met veldnummerlijsten.

Natuurlijk is het een handicap dat het boek in de Tsjechische taal is geschreven. De auteur heeft mij echter geschreven dat het de bedoeling is binnen afzienbare tijd een Duitstalige versie uit te brengen.

Het commentaar valt gezien de taal moeilijk te beoordelen. In zijn zaadsysteem plaatst hij nog steeds de sectie *Calochlora* bij *Microsemineae* en niet bij de *Ovatisemineae*. In de opsommingen ontbreekt tenminste één soort, nl. *G. kieslingii*. In de veldnummerlijsten is de HU-lijst vergeten. De literatuurverwijzingen zijn helaas schaars; alleen de gegevens van de nieuwbeschrijvingen worden genoemd.

De foto's zijn van een matige kwaliteit, alhoewel de planten goed herkenbaar zijn.

Ik kijk uit naar de Duitse versie.

Ludwig Bercht

In memoriam

LEOPOLDO HORST

geb. 16-2-1918 - gest. 3-2-1987

In de leeftijd van 68 jaar overleed, ten gevolge van een hartinfarkt, helaas veel te vroeg mijn persoonlijke en goede vriend en een van de beste kenners van de Braziliaanse cactusflora; voor het in kaart brengen van deze fascinerende planten heeft hij zich door een onvergelijkbare pioniersarbeid verdienstelijk gemaakt.

Hij was een zoon van Duitse immigranten uit Westfalen; zijn gehele leven heeft hij bij Estrela in Rio Grande do Sul, Brazilië geleefd, omgeven door Duitse cultuur en taal. Doch tijdens de laatste tientallen jaren werd hij ook een zoon van het Braziliaanse land, van de Campos, de Serra, de Cerrados, de Silvas en de Caatinga; het noordoost-Braziliaanse Sertao werd zijn tweede thuis. Het valt niet te beschrijven hoeveel inspanningen, gevaren en moeite hij zich getroostte om steeds weer nieuwe gebieden te onderzoeken op nieuwe cactussen, die vanwege hun schoonheid en uitzonderlijke vormen ons liefhebbers ver over zee steeds weer deden verbazen. Hij bereisde 19 van de 25 Braziliaanse staten, verschillende keren bezocht hij Paraguay en Uruguay, maar ook Argentinië en Bolivia. In het begin van de jaren zeventig bezocht hij twee keer Europa. Leopoldo Horst onderhield vele contacten met cactusvrienden - liefhebbers en wetenschappers - over de gehele wereld; diepgaande gedachtenwisselingen met specialisten dreven hem tot het doorzoeken van nieuwe gebieden. Naast de zuiver routinematige verzamelreizen waren het vooral de botanische studiereizen die hem vreugde schonken: eerst met Ritter, later met Buining en Uebelmann, maar ook met Prof. Rauh, Esteves Pereira en schrijver dezes werden uitgestrekte gebieden bereisd. Jaarlijks ondernam hij een of meer lange expedities naar de nog wilde gebieden van Brazilië; deze reizen duurden altijd enkele weken, dikwijls maanden, en het was geen zeldzaamheid als er 20-30.000 km afgelegd werd. Voor ons, als medereizigers, was hij altijd een behulpzame begeleider en goede vriend.

Soorten die al tientallen jaren "verdwenen" waren, werden dank zij zijn tochten of met zijn hulp teruggevonden. Als voorbeelden kunnen genoemd worden *Arrojadoa rhodantha*, *Austrocephalocereus purpureus*, *Coleocephalocereus goebelianus*, *Discocactus zehntneri* en *D. heptacanthus*, *Facheiroa ulei*, *Frailea grahiana*, *Leocereus bahiensis*, *Melocactus zehntneri* en *M. bahiensis*, *Micranthocereus polyanthus*, *Notocactus muricatus*, *Pilosocereus chrysostele* en *P. luetzelburgii*, *Stephanocereus leucostele* en *Parodia* (thans *Uebelmannia*) *gummifera*; bij de *Bromelia*'s kan de mooie, witberijpte *Dyckia marnier-lapostollei* genoemd worden.

Leopoldo Horst tussen zijn *Melocactus azureus*.

Foto A. Buining

Zijn veldnummers sluiten nu bij een getal boven de 800, het aantal nieuwe vondsten - alleen of met anderen - valt nauwelijks nog te overzien. Tot op heden werden hiervan 228 nieuwe taxa beschreven, ongeveer verdeeld als volgt: Arrojadocactus 9, Arthrocareus 3, Austrocephalocereus 3, Brasilicereus 1, Brasiliparodia 8, Buiningia 5, Cipocereus 1, Cleistocactus 1, Coleocephalocereus 6, Discocactus 30, Eriocactus 5, Facheiroa 2, Frailea 23, Gymnocalycium 3, Melocactus 41, Micranthocereus 5, Notocactus 50, Pilosocereus 19, Cereus 1, Uebelmannia 7 en Wigginsia 5.

In zijn laatste brief, kort voor zijn dood, schreef hij me nog over de vele plannen die hij voor 1987 had; slechts één reis heeft hij daar nog van mogen doen. Met Leopoldo Horst wordt een era van de "Braziliaanse cactusgeschiedenis" afgesloten. We danken hem voor de vele mooie vondsten en de enorme kennis waarmee hij ons verrijkt heeft.

Ons medeleven gaat uit naar zijn familie, die de kracht gegeven moge zijn dit zware verlies te dragen.

Zijn naam leeft voort in *Arrojadocactus horstiana*, *Cleistocactus horstii*, *Discocactus horstii*, *Frailea horstii*, *Gymnocalycium horstii*, *Notocactus horstii*, *Notocactus archavaletii* var. *horstii* en *N. megapotamicus* var. *horstii* en de bromelia *Tillandsia horstii*.

Wij zullen zijn nagedachtenis in ere houden.

Pierre J. Braun

Vert.: Ludwig Bercht

INHOUD

Phyllo-sofie - P. van Veen	74
Commerciële teelt van Lidcactussen - H. de Vries	75
Adios, Hugo m'n vriend! - D.J. van Vliet	79
Dyckia spec. nov. PR 132 - K.H. Prestlé	81
Astroloba (III) - L.E. Groen	82
Het geslacht Matucana (VIII) - R. Bregman et al.	87
Mammillaria candida Scheidw. "Mammillaria" of "Mammilloidia";	
Heeft Buxbaum zich vergist? - H. Rogozinski	91
Boekbespreking - A. de Vries en L. Bercht	94
In memoriam Leopoldo Horst - P.J. Braun	95